

'T STAD SPORT

Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen

Steven Vos
Jeroen Scheerder

2009

Onderzoek in opdracht van

'T STAD SPORT

Onderzoek naar de sportdeelname en
sportbehoeften in de stad Antwerpen

Steven Vos
Jeroen Scheerder

2009

Onderzoek in opdracht van

Beleid & Management in Sport

BMS-rapport 2

't Stad sport

Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen

Steven Vos

Jeroen Scheerder

Dit is het tweede nummer in de reeks BMS-rapporten.

De BMS-rapporten willen een bijdrage leveren aan het sociaal-wetenschappelijke onderzoek naar beleid en management met betrekking tot sport en fysieke activiteit. Deze publicaties zijn een product van de Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van de K.U.Leuven.

De BMS-rapporten kunnen mits registratie gratis gedownload worden via www.faber.kuleuven.be/BMS.

Vormgeving: J. Scheerder en S. Vos

Verantwoordelijke uitgever: J. Scheerder

Reproductie: K.U.Leuven

© 2009 Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement, Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen, K.U.Leuven
Tervuursevest 101, 3001 Leuven (Heverlee)

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, gereproduceerd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van de uitgever.

Alle rechten voorbehouden.

D/2009/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement

REEDS VERSCHENEN BMS-RAPPORTEN

Nr. 1

Scheerder, J. & Vos, S., m.m.v. Pluym, K. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport 1). Leuven: KULeuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

Nr. 2

Vos, S. & Scheerder, J. (2009). *'t Stad sport. Onderzoek naar de sportdeelname en sportbehoeften in de stad Antwerpen* (Beleid & Management in Sport 2). Leuven: KULeuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	v
Woord vooraf	vii
Hoofdstuk 1 Situering en opzet van het onderzoek.....	1
1. Doelstelling.....	1
2. Onderzoeksmateriaal	1
2.1 Kenmerken van het basisbestand.....	1
2.2 Respons en representativiteit	2
2.3 Weging.....	6
2.4 Profiel van de respondenten	8
3. Besluit.....	10
Hoofdstuk 2 Profiel van de Antwerpse sportbeoefenaar: wie sport (niet)?	11
1. Definitie van actieve sportdeelname.....	11
2. Algemene sport(in)activiteit.....	13
2.1 Sportend Antwerpen	13
2.2 Sportinactiviteit	15
3. Kenmerken van de actieve sportdeelname	16
3.1 Niveau van de sportbeoefening	16
3.2 Sportcontext	17
3.3 Sportgezelschap.....	18
3.4 Sportlocatie.....	18
3.5 Sportvoorkeur.....	19
4. Typologie van sportparticipanten	21
4.1 Typologie	21
4.2 Sociaal profiel van (non-)participanten	22
4.3 Multivariate analyse	26
4.4 Sportvoorkeur van (non-)participanten	28
5. Besluit.....	29
Hoofdstuk 3 Sport(non)participanten en hun perceptie over sport.....	31
1. Motieven om te sporten.....	31
2. Opvatting over de eigenschappen van sport	32

3. <i>Houding over sport in Antwerpen</i>	33
4. <i>Besluit</i>	35
Hoofdstuk 4 Sport(non)participanten en hun deelname aan evenementen en bezienswaardigheden	37
1. <i>Tevredenheid met de beschikbare vrije tijd</i>	37
2. <i>Deelname/bezoek aan vrijetijdsactiviteiten</i>	38
2.1 Algemene deelname aan vrijetijdsactiviteiten	38
2.2 Typologie van deelname aan vrijetijdsactiviteiten	39
2.3 Vrijetijdsparticipatie in relatie tot actieve sportdeelname	40
3. <i>Bezoek aan sportwedstrijden en –manifestaties</i>	41
3.1 Sportwedstrijden	41
3.2 Sportevenementen in de stad Antwerpen	42
4. <i>Verenigingsparticipatie</i>	44
5. <i>Besluit</i>	45
Synthese	47
1. <i>Situering en opzet van het onderzoek</i>	47
2. <i>Belangrijkste resultaten</i>	48
2.1 Profiel van de sportbeoefening in Antwerpen	48
2.2 Typologie van sportparticipanten.....	49
2.3 Deelname aan evenementen en bezienswaardigheden	50
Bibliografische referentielijst	51
Bijlagen	53
Over de auteurs.....	63

WOORD VOORAF

In de periode najaar 2008 – voorjaar 2009 voerde de stad Antwerpen een onderzoek uit naar de sportparticipatie en de sportbehoeften van haar 16- tot en met 80-jarige inwoners. In opdracht van de stad Antwerpen stond de Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van de K.U.Leuven in voor de wetenschappelijke onderbouw en de analyse van de ter beschikking gestelde onderzoeksgegevens. De basisgegevens voor deze nulmeting werden verzameld in het najaar van 2008. De resultaten van het onderzoek zullen door de stad Antwerpen gebruikt worden voor de voorbereiding van het toekomstige sportbeleid van de stad Antwerpen.

In het voorliggende onderzoeksrapport worden de resultaten gepresenteerd van de analyses die door de Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement in het kader van het voorgenomde onderzoek werden uitgevoerd. Een aantal van deze analyses werden ook opgenomen in het rapport dat de stad Antwerpen in maart 2009 uitbracht (zie Casteleyn e.a., 2009). Voorafgaand aan de presentatie van de bevindingen, worden de doelstellingen van het onderzoek beschreven en de kenmerken, de representativiteit en de weging van het onderzoeksmateriaal toegelicht.

Het eerste hoofdstuk gaat in op de gehanteerde methodologie van het onderzoek. De assumpties die ten grondslag liggen aan het onderzoek worden besproken, alsook het onderzoeksmateriaal en de steekproef waarop het onderzoek gebaseerd is.

In het tweede hoofdstuk van dit onderzoeksrapport wordt het profiel van de sport(non)participant in kaart gebracht en wordt dieper ingegaan op de kenmerken van de algemene en de specifieke sportdeelname.

In het derde hoofdstuk wordt vervolgens nagegaan wat de perceptie is van de (non)participanten over sport in het algemeen en het sportaanbod en de sportinfrastructuur in de stad Antwerpen in het bijzonder.

Het vierde hoofdstuk bestudeert de relatie tussen de actieve sportdeelname en het bijwonen van culturele en/of sportieve evenementen.

Ter afsluiting van dit onderzoeksrapport worden tenslotte de voornaamste bevindingen uit de voorgaande hoofdstukken beknopt opgelijst.

HOOFDSTUK 1

SITUERING EN OPZET VAN HET ONDERZOEK

In dit inleidende hoofdstuk wordt de context van de studie naar de sportparticipatie en sportbehoeften van de inwoners van de stad Antwerpen geschetst en wordt het opzet van het onderzoek toegelicht. Hierbij wordt dieper ingegaan op het databestand dat het uitgangspunt vormde voor de voorliggende studie en de representativiteit ervan ten aanzien van de Antwerpse populatie.

1. Doelstelling

In de periode najaar 2008 – voorjaar 2009 voerde de stad Antwerpen een onderzoek uit naar de sportparticipatie en de sportbehoeften van haar 16- tot en met 80-jarige inwoners. De Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van de K.U.Leuven stond in voor de wetenschappelijke onderbouw en de data-analyse. De resultaten van dit onderzoek zullen door de stad Antwerpen gebruikt worden als input voor het uitwerken van een sportmarketingplan. De basisgegevens voor deze nulmeting werden verzameld in het najaar van 2008. Hierna gaan we in op de eigenheid van dit databestand en de representativiteit ervan.

De doelstelling van het onderzoek is bestuderen:

- hoe groot de markt van de sportende Antwerpenaren is (marktgrootte);
- wie (niet) sport, binnen welke context (profiel);
- waarom iemand (niet) sport (drijfveren);
- hoe het sportaanbod ervaren wordt (bekendheid, tevredenheid en toegankelijkheid).

2. Onderzoeksmateriaal

2.1 Kenmerken van het basisbestand

De Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement kon voor haar onderzoek beschikken over een databestand dat werd aangeleverd door de opdrachtgever. Hiertoe werden door de stad Antwerpen

vijf afzonderlijke databestanden samengevoegd tot één basisbestand. Ieder van deze deelbestanden werd samengesteld op basis van een verschillende survey-methode, namelijk: (1) een telefonische bevraging (CATI¹), (2) een schriftelijke bevraging, (3) een online-bevraging, (4) een bevraging bij een panel samengesteld door de stad Antwerpen, en (5) een bevraging bij een panel samengesteld door Made4it. Voor ieder van deze bevestigingen werd hetzelfde meetinstrument gebruikt.

Op basis van methodologische overwegingen werd het aangeleverde databestand uitgezuiverd. Meer bepaald werden:

- dubbele respondenten verwijderd;
- respondenten die een groot aantal vragen blanco lieten buiten beschouwing gelaten;
- enkel respondenten opgenomen die in één van de negen Antwerpse districten wonen.

Er werd eveneens op toegezien dat voor iedere respondent de woonplaats (district), het geslacht en de leeftijd gekend was².

Tabel 1.1 Verdeling van de respondenten naar survey-methode, na uitzuivering

	N	%
Telefonische bevraging (CATI)	361	9,1
Postale bevraging	2 043	51,4
<i>Schriftelijk beantwoord</i>	1 687	42,4
<i>Online beantwoord</i>	356	8,9
Online-bevraging via website stad Antwerpen en Den Antwerpenaar	540	13,6
Panel stad Antwerpen	761	19,1
Panel Made4it	273	6,9
Totaal	3 978	100,0

Het uitgezuiverde databestand telt 3 978 respondenten. In tabel 1.1 wordt de verdeling van deze respondenten in functie van de gehanteerde survey-methode weergegeven. Hierbij dient te worden opgemerkt dat een kleine twintig procent van de respondenten die postaal werden benaderd de vragenlijst online invulde. Om een correct beeld te kunnen geven van de responsratio's worden deze apart opgenomen in tabel 1.1 (zie verder).

2.2 Respons en representativiteit

Zoals hiervoor reeds aangegeven, werden de onderzoeksgegevens via verschillende methoden verzameld. In tabel 1.2 worden de responsratio's weergegeven voor de verschillende gehanteerde

¹ Computer Aided Telephone Interviewing

² De representativiteit van de dataset (naar leeftijd, geslacht en district) werd vooropgesteld als een belangrijk aandachtspunt. Om dit te kunnen bepalen (op basis van een vergelijking met de populatiegegevens voor Antwerpen) en waar nodig te corrigeren (door middel van weging) is het noodzakelijk om in de dataset voor de verschillende respondenten over deze informatie te beschikken.

survey-methoden. Enkel voor de telefonische bevraging is er ook een duidelijk zicht op de redenen van non-respons. In totaal werden 6 642 potentiële respondenten door het marktonderzoeksbureau Market, Analysis & Synthesis (M.A.S.) gecontacteerd met de vraag om deel te nemen aan de telefonische bevraging (M.A.S., 2008). Minder dan de helft hiervan (2 717) kwam in aanmerking om deel te nemen aan het onderzoek. De overige kandidaat-respondenten konden telefonisch niet worden bereikt (3 495), spraken onvoldoende Nederlands, woonden niet in één van de veertien geselecteerde districten (154) of konden niet deelnemen aan het onderzoek omwille van een andere reden (276) (M.A.S., 2008). De responsratio, op basis van het aantal respondenten dat in aanmerking kwam voor deelname, bedroeg 13,4 procent voor de telefonische bevraging.

Casteleyn e.a. (2009) berekenden de netto-respons voor de andere survey-methoden, met uitzondering van de online-bevraging met oproep tot deelname via de website van de stad Antwerpen en Den Antwerpenaar. In dit laatste geval was het niet mogelijk om de respons in kaart te brengen. De responsgraad voor de postale bevraging bedroeg 29,2 procent (zie tabel 1.2). Het panel van de stad Antwerpen en het panel van Made4it resulteerden in een netto-respons van respectievelijk 33,8 procent en 2,7 procent. De erg lage respons in dit laatste panel kan verklaard worden doordat een groot aantal respondenten uit de analyses geweerd werden omdat ze niet in de stad Antwerpen woonachtig bleken te zijn (Casteleyn e.a., 2009).

Tabel 1.2 *Netto-responsratio's naar survey-methode, na uitzuivering*

	Responsratio
Telefonische bevraging (CATI)	13,4
Postale bevraging (schriftelijk + online beantwoord)	29,2
Online-bevraging via website stad Antwerpen en Den Antwerpenaar	NB
Panel stad Antwerpen	33,8
Panel Made4it	2,7

NB = Niet Beschikbaar

Voor de veralgemeenbaarheid van de resultaten van een onderzoek is de representativiteit van de gerealiseerde databestand een belangrijke voorwaarde. Om de representativiteit van het ter beschikking gestelde databestand ten aanzien van de Antwerpse populatie te bepalen, wordt in tabel 1.3 de verdeling naar geslacht, leeftijd en district in het databestand vergeleken met beschikbare administratieve gegevens voor de stad Antwerpen. Indien de verdeling van deze kenmerken in het databestand niet afwijkt van de verdeling in de populatie, kan gesteld worden dat het bestand, althans voor deze kenmerken, representatief is.

Tabel 1.3 Kenmerken van het databestand en vergelijking met administratieve gegevens (16- tot en met 80-jarigen), in percentages

	Databestand	Populatie
Geslacht		
Man	49,1	49,4
Vrouw	50,9	50,6
Leeftijdscategorie		
16 – 24 jaar	10,2	14,0
25 – 34 jaar	18,7	19,7
35 – 44 jaar	19,1	18,2
45 – 54 jaar	19,8	16,6
55 – 64 jaar	17,4	14,0
65 – 80 jaar	14,8	17,5
District ³		
2000 – Antwerpen	9,7	7,9
2018 – Antwerpen	9,2	10,6
2020 – Antwerpen	3,6	4,9
2030 – Antwerpen	1,7	2,1
2040 – Berendrecht/Lillo/Zandvliet	2,5	2,1
2050 – Antwerpen	3,8	3,2
2060 – Antwerpen	4,3	7,6
2100 – Deurne	15,0	15,0
2140 – Borgerhout	7,8	8,6
2170 – Merksem	10,4	8,8
2180 – Ekeren	6,7	4,7
2600 – Berchem	8,6	8,7
2610 – Wilrijk	8,4	8,2
2660 – Hoboken	8,3	7,3
N	3 978	366 975

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat het databestand en de populatie weinig verschillen inzake de verdeling naar geslacht. Naar leeftijd en district zijn er wel een aantal, zij het eerder beperkte, verschillen. Zo zijn bijvoorbeeld de jongeren en de ouderen ondervertegenwoordigd en zijn de 45- tot 55-jarigen lichtjes oververtegenwoordigd. Op basis van deze vaststellingen is het mogelijk, maar zeker ook noodzakelijk, om de gegevens te wegen (cf. infra). De wegingscoëfficiënten die berekend worden, zullen toelaten om veralgemeenbare uitspraken te doen.

Volledigheidshalve dient te worden vermeld dat een toetsing van de representativiteit van het databestand op basis van de verdeling naar opleidingsniveau en beroepsstatus niet mogelijk bleek. Voor beide variabelen zijn er immers geen administratieve gegevens voor de stad Antwerpen beschikbaar. Een vergelijking met gegevens voor Vlaanderen is hier bovendien niet aan de orde. Voor opleidingsniveau en beroepsstatus kunnen er immers duidelijke verschillen tussen stedelijke en niet-stedelijke gebieden worden verwacht.

³ Het district Antwerpen werd voor deze analyse verder opgesplitst in zes deelgebieden op basis van de postcode.

Om toch een idee te hebben van de verdeling van beide sociale kenmerken in de steekproef en de representativiteit ervan, wordt in tabel 1.4 een vergelijking gemaakt tussen het volledige databestand en de subgroep die telefonisch werd bevestigd. Hierbij wordt uitgegaan van de veronderstelling dat deze subgroep (omwille van de representativiteit van de steekproeftrekking naar geslacht, leeftijd en district) een doorsnede vormt van de Antwerpse populatie (cf. M.A.S., 2008).

Uit onderstaande tabel blijkt dat de verdeling naar opleidingsniveau in beide databestanden relatief gelijklopend is. Een minderheid van de respondenten (respectievelijk 10% en 9%) behaalde maximaal een diploma lager onderwijs. Iets minder dan de helft van de respondenten behaalde zijn of haar diploma in het hoger onderwijs.

De verdeling naar beroepsstatus is in grote lijnen eveneens gelijkaardig in beide bestanden. Enkel wat de werknemers met een kaderfunctie en (brug)gepensioneerden betreft, zijn er duidelijke verschillen tussen beide bestanden. Het aandeel mensen dat een kaderfunctie uitoefent, ligt hoger in het volledige databestand (6% versus 1%), terwijl het aandeel (brug)gepensioneerden duidelijk lager ligt (20% versus 27%). Vermoed wordt dat voornamelijk de online-bevestiging aan de basis van deze vertekening ligt.

Tabel 1.4 *Vergelijking volledige databestand versus CATI-bestand inzake opleidingsniveau en beroepsstatus (16- tot en met 80-jarigen), in percentages*

	Volledige databestand	CATI
Hoogst behaalde opleidingsniveau		
Lager onderwijs	10,2	8,6
Secundair onderwijs	41,7	44,0
Hoger niet-universitair onderwijs	33,7	33,8
Universitair onderwijs	14,4	13,6
Beroepsstatus		
Student	7,1	10,2
Werkzoekend / invalide / huisvrouw / huisman	11,8	11,7
(Brug)pensioen	19,5	26,6
Arbeider	12,8	12,2
Bediende	35,0	33,0
Kader	6,0	0,8
Vrij beroep	1,7	1,4
Zelfstandige	6,0	4,2
N	3 978	361

2.3 Weging

Gegeven de – weliswaar eerder beperkte – onder- en oververtegenwoordiging van bepaalde groepen in het databestand (cf. supra) is het aangewezen voor deze vertekening te corrigeren door middel van een weging. Zoals eerder aangegeven, ontbreekt het aan administratieve gegevens wat het opleidingsniveau en de beroepsstatus betreft. Bijgevolg kan voor het bepalen van de wegingscoëfficiënten alleen rekening gehouden worden met de leeftijd, het geslacht en de woonplaats van de respondenten. Op basis van de verdeling naar geslacht (twee klassen), leeftijd (zes klassen) en district (veertien klassen) worden coëfficiënten berekend. De keuze voor deze variabelen werd gemaakt op basis van beschikbaarheid en relevantie.

Voor ieder van de 168 (2x6x14) mogelijke combinaties werd een coëfficiënt bepaald op basis van de verhouding tussen het aandeel van de cel in de populatie en het aandeel in het databestand. De laagste wegingscoëfficiënt is 0,37, de hoogste bedraagt 5,77 (gemiddelde=1,06; SD=0,49). Ruim de helft van de coëfficiënten is kleiner dan 1 en 97 procent is kleiner dan 2. Aangezien het overgrote deel van de berekende gewichten beperkt is qua grootte, kunnen we stellen dat ze gebruikt mogen worden om te corrigeren voor de vertekening in de representativiteit. In tabel 1.5 wordt het effect van de wegingscoëfficiënten weergegeven voor de drie geselecteerde variabelen.

Tabel 1.5 *Effecten van het wegen van de dataset. Vergelijking van de populatiegegevens met het ongewogen en het gewogen databestand (16- tot en met 80-jarigen), in percentages*

	Populatie	Ongewogen databestand	Gewogen databestand
Geslacht			
Man	49,4	49,1	48,1
Vrouw	50,6	50,9	51,9
Leeftijdscategorie			
16 – 24 jaar	14,0	10,2	14,7
25 – 34 jaar	19,7	18,7	19,8
35 – 44 jaar	18,2	19,1	17,7
45 – 54 jaar	16,6	19,8	16,0
55 – 64 jaar	14,0	17,4	14,0
65 – 80 jaar	17,5	14,8	17,8
District ⁴			
2000 – Antwerpen	7,9	9,7	7,5
2018 – Antwerpen	10,6	9,2	10,2
2020 – Antwerpen	4,9	3,6	4,8
2030 – Antwerpen	2,1	1,7	2,3
2040 – Berendrecht/Lillo/Zandvliet	2,1	2,5	2,5
2050 – Antwerpen	3,2	3,8	3,5
2060 – Antwerpen	7,6	4,3	7,9
2100 – Deurne	15,0	15,0	14,7
2140 – Borgerhout	8,6	7,8	8,6
2170 – Merksem	8,8	10,4	8,7
2180 – Ekeren	4,7	6,7	5,0
2600 – Berchem	8,7	8,6	8,8
2610 – Wilrijk	8,2	8,4	8,1
2660 – Hoboken	7,3	8,3	7,3
N	366 975	3 978	4 199

Om de impact van de weging op het databestand inzichtelijk te maken worden in tabel 1.6 de gewogen en de ongewogen resultaten voor de sportparticipatie van de deelnemers aan het onderzoek weergegeven. Hierbij wordt de volledige deelnemersgroep afgezet ten opzicht van de deelnemers aan de telefonische bevraging. De gegevens in de onderstaande tabel tonen aan dat de sportparticipatie binnen de CATI-groep iets hoger ligt in vergelijking met de volledige respondentengroep. Naar sportparticipatie is het effect van de weging eerder beperkt.

⁴ Het district Antwerpen werd voor deze analyse verder opgesplitst in zes deelgebieden op basis van de postcode.

Tabel 1.6 Sportparticipatie in de afgelopen 12 maanden. Vergelijking van de ongewogen en de gewogen resultaten voor het volledige databestand en de CATI (16- tot en met 80-jarigen), in percentages

	Volledige databestand		CATI	
	Ongewogen	Gewogen	Ongewogen	Gewogen
Minstens wekelijks	45,4	45,2	52,0	54,5
Maandelijks of enkele keren per maand	12,1	12,2	8,5	7,5
Meerdere keren per jaar	8,0	8,0	7,4	6,6
Geen sportparticipatie	34,3	34,6	32,0	31,5
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0
N	3 978	4 199	365	339

2.4 Profiel van de respondenten

Nu we een beeld hebben over hoe de steekproef tot stand kwam en hoe deze mits weging verfijnd werd, is het eveneens wenselijk om een beschrijving te geven van de respondenten in het onderzoek. In tabel 1.5 werden reeds de percentages voor geslacht, leeftijd en woonplaats opgenomen. Hieruit mag blijken dat bijna evenveel mannen als vrouwen aan het onderzoek hebben deelgenomen. De respondenten verdelen zich eveneens ongeveer gelijk over de verschillende leeftijdscategorieën. Bijna een derde behoort tot de groep van de vijfenvijftigplussers. Wat de woonplaats betreft, blijken Deurne en Antwerpen (2018) de sterkst vertegenwoordigde districten te zijn. Zoals eerder aangetoond, komen de proporties naar geslacht, leeftijd en district overeen met de verhoudingen binnen de populatie.

In tabel 1.7 presenteren we de percentages van de overige achtergrondvariabelen. Bijna de helft van de respondenten (47%) beschikt over een diploma hoger onderwijs. Eén op de tien loopt nog school, terwijl 11, 21 en 58 procent respectievelijk geen betaald werk verricht (huishouden, invalide of werkloos), (brug)gepensioneerd dan wel werkzaam is. Binnen de groep van beroepsactieven zijn bedienden in de meerderheid (57%); arbeiders maken een vijfde uit van deze groep. Acht van de tien werkzame mensen werkt voltijds. Zijn in de steekproef eveneens sterk aanwezig: gezinnen met een netto maandelijks beschikbaar inkomen van 1 000 à 1 999 EUR (34%), gehuwden/samenwonenden (61%), tweepersoonsgezinnen (38%), allochtonen (86%) en mensen zonder een functiebeperking (83%).

Tabel 1.7 Profiel van de respondenten naar achtergrondkenmerken (16- tot en met 80-jarigen) na weging, in percentages

	Gewogen databestand
Hoogst behaalde diploma	
Geen of lager onderwijs	10,9
Secundair onderwijs	42,4
Hoger niet-universitair onderwijs	32,3
Universitair onderwijs	14,4
Verzorgingspositie	
Schoolgaand/student	9,8
Huisman/-vrouw	6,0
(Brug)gepensioneerd	20,8
Werkonbekwaam	2,0
Werkzoekend	3,0
Werkzaam	58,3
Arbeider	20,9
Bediende	57,2
Kaderlid	9,3
Zelfstandige	9,7
Vrij beroep	2,9
Deeltijds/voltijds werkend	
Deeltijds	20,2
Voltijds	79,8
Netto maandelijks beschikbaar gezinsinkomen	
Minder dan 1 000 EUR	6,5
Tussen 1 000 en 1 999 EUR	34,1
Tussen 2 000 en 2 999 EUR	23,2
Tussen 3 000 en 3 999 EUR	15,5
4 000 EUR of meer	6,5
Weet niet	14,1
Gezinssituatie	
Inwonend bij ouders/grootouders/kinderen	13,2
Alleenstaand	25,4
Gehuwd/samenwonend	61,4
Gezinsgrootte	
Eénpersoonsgezin	17,8
Tweepersoonsgezin	38,0
Gezin met drie leden	17,2
Gezin met vier of meer leden	27,1
Etnische afkomst	
Allochtoon	85,6
Autochtoon	14,4
Functiebeperking (handicap en/of gezondheidsprobleem)	
Geen functiebeperking	82,9
Wel een functiebeperking	17,1
N	4 199

3. Besluit

In dit hoofdstuk werden de context en het opzet van de studie naar de sportparticipatie en sportbehoeften van de inwoners van de stad Antwerpen toegelicht. Er werd ondermeer dieper ingegaan op de berekening van de wegingscoëfficiënten. De weging laat toe om te corrigeren voor de ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen in het databestand. Op die manier kunnen algemene uitspraken gedaan worden over de 16- tot en met 80-jarige inwoners van de stad Antwerpen.

In het volgende hoofdstuk wordt het profiel van de sportparticipant in de stad Antwerpen uitgewerkt.

HOOFDSTUK 2

PROFIEL VAN DE ANTWERPSE SPORTBEOEFENAAR: WIE SPORT (NIET)?

In dit hoofdstuk geven we een beschrijving van het profiel van de sportparticipant in de stad Antwerpen. Zoals aangegeven in het voorgaande hoofdstuk zullen we daarbij gebruik maken van de gewogen resultaten. Aangezien het voorliggende onderzoek een nulmeting betreft omtrent de sportparticipatie en sportbehoeften van de inwoners van de stad Antwerpen is een vergelijking doorheen de tijd niet mogelijk. Om toch een beeld te kunnen geven van de positie van de stad Antwerpen op sportief vlak, maken we waar mogelijk een vergelijking met beschikbare gegevens voor Vlaanderen. Daarbij dient wel rekening gehouden te worden met een aantal methodologische beperkingen.

In eerste instantie focussen we op de algemene sportbeoefening en maken daarbij ook een onderscheid naar de frequentie, de diversiteit, de context en de voorkeur van de sportdeelname. Vervolgens analyseren we het sportparticipatiegedrag van de Antwerpenaar in functie van een aantal achtergrondkenmerken, waaronder geslacht, leeftijd en socio-economische status. Daarbij kijken we ook naar het sociale profiel van de non-participanten.

1. Definitie van actieve sportdeelname

Om te kunnen bepalen welke activiteiten als 'sport' beschouwd worden en welke juist niet, is het van belang een stringente, maar werkbare definitie van sportbeoefening naar voor te schuiven. In de lijn van de onderzoekstraditie binnen de Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van de K.U.Leuven opteren we hier voor een relatief ruime definitie van sportbeoefening (zie o.a. Scheerder e.a., 2002). Meer bepaald wordt met 'sportbeoefening' in deze studie de actieve deelname bedoeld door een ruim publiek aan bewegingsactiviteiten met een sportief karakter beoefend gedurende de vrije tijd, in een sportieve vrijetijdscontext en zonder een louter utilitair karakter (Scheerder, 2003: 13 e.v.). 'Actief' omdat het om een vorm van fysieke activiteit dient te gaan die ofwel een minimale fysieke inspanning vergt, ofwel beroep doet op een specifieke motorische vaardigheid; 'ruim publiek'

omdat het zowel jongeren als ouderen moet kunnen betreffen ongeacht geslacht, sociale en etnische afkomst; 'bewegingsactiviteiten met een sportief karakter' omdat het niet alleen over de clubgeorganiseerde sportbeoefening mag gaan in wedstrijdvorm of met ander prestatiekenmerk, maar evenzeer over de anders- of niet-georganiseerde sportbeoefening; 'in een sportieve vrijetijdscontext' omdat de beoefening dient plaats te vinden in een aangepaste ruimtelijke omgeving, met aangepaste uitrusting en mentale instelling; 'gedurende de vrije tijd' omdat het om de niet-professionele sportbeoefening dient te gaan, om de sportbeoefening die geen arbeid is; 'zonder een louter utilitair karakter' omdat het niet om fysieke activiteiten mag gaan die enkel een instrumenteel karakter beogen of enkel een nutwaarde nastreven, doch die op de eerste plaats beweging of spel impliceren. De hier gehanteerde begripsafbakening sluit nauw aan bij een democratische visie op sportdeelname. Als referentieperiode worden de twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek gehanteerd.

De volgende activiteiten worden in de voorliggende studie als sportbeoefening aanvaard, zolang aan de hier opgesomde criteria voldaan wordt:

- activiteiten die het musculaire en/of cardiorespiratorische stelsel slechts matig belasten, doch een precieze coördinatie en/of specifieke motorische bekwaamheid vergen, waaronder pistool- en karabijschieten, biljart, petanque en vogelpik, maar ook mechanische sporten als autorijden en motorcross;
- recreatieve bewegingsactiviteiten, waaronder fietsen, wandelen en zwemmen;
- occasionele sportbeoefening, zoals een week skiën, een weekend langlaufen of een (halve) dag kajakvaren.

Op basis van de vooropgestelde voorwaarden worden anderzijds de volgende activiteiten niet als sportbeoefening aanvaard:

- opgelegde fysieke activiteiten, bijvoorbeeld de sportbeoefening tijdens de lessen lichamelijke opvoeding, tijdens de professionele of militaire opleiding of bij de uitoefening van een beroep; beroepssporters worden in onze studie niet opgenomen omdat het om vrijetijdssporters dient te gaan;
- fysieke activiteiten met een sterk utilitair karakter, waaronder de verplaatsing per fiets naar het werk, het onderhoud van de tuin, de wandeling tijdens het doen van inkopen, etc.;

- de zogenaamde 'denksporten', waaronder schaken, kaartspelen, woordspelen, etc.;
- sporten met/voor dieren uitgezonderd paardrijden en hengelen, waaronder duivensport, vinkenzetten, hondenafrichting, (slede)hondenrennen, etc.;
- passieve sportconsumptie zoals het kijken naar een voetbalmatch op tv of het bijwonen van een sportmanifestatie.

We benadrukken dat de intensiteit noch de frequentie van de sportbeoefening van primair belang zijn bij het definiëren van de actieve deelname aan sport. Waar deze parameters in deze studie wel in rekening worden gebracht, zal dit duidelijk worden vermeld. Hier dient aan toegevoegd te worden dat respondenten die gedurende de afgelopen twaalf maanden één keer aan sport gedaan hebben, niet als sportparticipant gedefinieerd worden.

2. Algemene sport(in)activiteit

2.1 Sportend Antwerpen

Ruim zes op de tien Antwerpenaren tussen 16 en 80 jaar oud zeggen anno 2008 meermaals aan sport gedaan te hebben gedurende hun vrije tijd (tabel 2.1). Dat cijfer is goed vergelijkbaar met resultaten uit grootschalige participatiestudies op Vlaams niveau. Het merendeel van de sportievelingen (82,5%) blijkt meermaals per maand sportactief te zijn. Ook dat is evenredig aan wat zich op grotere schaal in Vlaanderen voordoet (81,1%).

Enige voorzichtigheid is evenwel aanbevolen bij deze vergelijking tussen studies. Immers, noch de gehanteerde onderzoeksmethode noch de bevroegde leeftijdsrange komen volledig overeen. Zo werden de bevindingen voor Vlaanderen verzameld op basis van een mondelinge (RCV⁵) dan wel schriftelijke bevraging (SCO⁶). Zoals we in het vorige hoofdstuk hebben aangegeven, werd in het onderzoek naar de sportbeoefening in de stad Antwerpen naast een postale en telefonische enquête ook een online-bevraging afgenomen. Bovendien werden in de Vlaamse studies ook een grotere en vooral jongere groep van schoolgaanden onderzocht. De bevindingen uit de verschillende studies kunnen aldus niet zonder meer met elkaar vergeleken worden.

⁵ RCV staat voor het wetenschappelijk steunpunt *Re-Creatief Vlaanderen*. Tussen oktober 2003 en oktober 2004 verrichtte dit steunpunt onder meer onderzoek naar de sportparticipatie bij 14- tot en met 85-jarigen in Vlaanderen (zie Scheerder & Pauwels, 2005; Scheerder e.a., 2007).

⁶ SCO staat voor *SportConsumptieOnderzoek*. Deze studie werd anno 2007 uitgevoerd bij schoolgaande jongeren (6- tot en met achttien jaar) en hun ouders. In deze studie wordt de relatie tussen de consumptie van sportgoederen, actieve sportbeoefening en socio-economische en psychografische achtergrondkenmerken onderzocht (zie Scheerder, e.a., 2008; Suls & Thys, 2008). Voor de sportparticipatiegegevens uit dit sportconsumptieonderzoek verwijzen we naar Scheerder & Vos (2008).

Tabel 2.1 Actieve sportbeoefening in de stad Antwerpen, percentages in functie van totale populatie – vergelijking met Vlaanderen

	Antwerpen 2008 16-80j.	Vlaanderen 2004 (RCV) 14-85j.*	Vlaanderen 2007 (SCO) 12-75j.**
Doet actief aan sport	65,2	64,4	66,7
Meermaals per week	32,2	27,0	
Meermaals per maand	21,6	25,2	
Maandelijks	3,4	4,5	
Meerdere keren per jaar	8,0	7,7	
Doet geen sport	34,8	35,6	33,3

* Scheerder & Pauwels (2005) ** Scheerder & Vos (2008)

Het feit dat bijna twee derde van de 16- tot en met 80-jarige Antwerpenaren actief aan sport doet, neemt niet weg dat er binnen de stad Antwerpen participatieverschillen opduiken naargelang het district waar men woonachtig is. Uit tabel 2.2 mag blijken dat Ekeren de hoogste sportparticipatiegraad (76%) laat optekenen, terwijl Borgerhout bijna twintig procentpunten lager scoort. Eerder dunbevolkte districten neigen schijnbaar naar een hogere participatiegraad in vergelijking met districten die een hogere bevolkingsdichtheid kennen. Deze vaststelling dient evenwel genuanceerd te worden. Stoop en Vertommen (2009) tonen immers door middel van een clusteranalyse en logistische regressieanalyses op basis van de Antwerpse stadsmonitor aan dat verschillen tussen districten met betrekking tot onder meer vrijetijds- en sportdeelname, lidmaatschap van verenigingen, zorg en ondersteuning, enz. kunnen verklaard worden door verschillen in het socio-economisch profiel van de bewoners van deze districten. Uit de Antwerpse stadsmonitor blijkt ondermeer dat inwoners uit Ekeren en Berendrecht-Zandvliet-Lilo het best scoren inzake sportparticipatie (Stoop & Vertommen, 2009): de helft van de respondenten uit deze districten zou minstens wekelijks aan sport doen. Uit de clusteranalyse blijkt dat de gezinnen in deze districten vaak kinderen tellen, eigenaar zijn van hun woning en veelal gekenmerkt worden door een hogere scolarisatie- en inkomensgraad.

Tabel 2.2 Actieve sportbeoefening in de stad Antwerpen naar district, in percentages (N=4 096)

District (postcode)	Bevolkingsdichtheid (N inwoners/km ²)	Sport	Geen sport
Ekeren (2180)	2 767	76,0	24,0
Berendrecht-Zandvliet-Lillo (2040)	182	68,6	31,4
Wilrijk (2610)	2 816	66,8	33,2
Antwerpen	1 925	66,0	34,0
Antwerpen (2000)		71,7	28,3
Antwerpen (2018)		68,7	31,3
Antwerpen (2020)		60,8	39,2
Antwerpen (2030)		60,4	39,6
Antwerpen (2050)		72,9	27,1
Antwerpen (2060)		58,7	41,3
Berchem (2600)	6 919	65,9	34,1
Deurne (2100)	5 328	64,2	35,8
Hoboken (2660)	3 237	64,2	35,8
Merksem (2170)	4 952	63,3	36,7
Borgerhout (2140)	10 631	56,7	43,3
Totaal		65,2	34,8

$\chi^2=44,4$ / DF=13 / $p<.001$

2.2 Sportinactiviteit

De resultaten in tabel 2.1 geven ook een beeld van de sportinactieve bevolking in de stad Antwerpen. Meer dan een derde van de Antwerpse bevolking is niet of slechts een toevallige keer sportactief. In deze studie omschrijven we deze groep als de non-participanten. Ondanks een relatief ruime definiëring van sportbeoefening enerzijds en de maatschappelijke aandacht voor (gezondheidsgerelateerde) sport anderzijds, blijkt met andere woorden een behoorlijk aantal van de Antwerpse bevolking niet op een actieve manier met sport in contact te komen gedurende de vrije tijd.

Tabel 2.3 Redenen voor niet-deelname aan sport door 16- tot en met 80-jarige Antwerpenaren, percentages in functie van de niet-sportieve populatie (N=1 425)

Reden	%
Ik heb er geen interesse voor	30,9
Ik heb er geen tijd voor	30,7
Een gezondheidsprobleem of handicap hindert mij	22,2
Het lidgeld of lesgeld is te duur	19,7
Ik geef prioriteit aan een andere hobby	17,8
De uren passen mij slecht	12,3
Er is niemand die mij kan vergezellen	10,8
Het is te moeilijk om kinderopas te vinden	6,8
Ik ken het aanbod niet	5,1
De plaats is meestal niet gemakkelijk bereikbaar	3,8
De plaats is meestal niet in een veilige buurt	2,0
Het aanbod is te beperkt	1,6

Uit tabel 2.3 mag blijken dat mensen die niet actief aan sport doen als voornaamste reden opgeven hiervoor geen interesse of tijd te hebben. In beide gevallen gaat het om 31 procent van de niet-sporters, oftewel een kleine elf procent⁷ van de totale bevolking. Circa één tot twee van de tien sportinactieven kampt met sociale, temporele, financiële en/of fysieke drempels die hen ervan weerhouden om actief aan sport te doen. Het moeilijk vinden van een kinderoppas, het niet bekend zijn met het sportaanbod, het niet (gemakkelijk) bereikbaar zijn van het sportaanbod, het onveilige karakter van de buurt waar gesport wordt of een te beperkt sportaanbod blijken daarentegen slechts voor minder dan één op de tien niet-sportieven een reden om niet aan sport te doen. Items waarop sportaanbieders en/of sportfacilitatoren⁸ relatief eenvoudig kunnen inspelen, zoals kinderopvang, de bekendheid en bereikbaarheid van het sportaanbod, de veiligheid van de sportomgeving of de kwantiteit van het sportaanbod blijken met andere woorden de minst belangrijke redenen te zijn voor sportinactiviteit.

Ondanks de huidige diversiteit aan sport- en bewegingsmogelijkheden, blijkt dus een bepaalde groep van Antwerpenaren niet geïnteresseerd in het actuele sport- en bewegingsaanbod. Meer bepaald gaat het om 10,8 procent van de totale populatie (tabel 2.4). Dat is opvallend minder dan het geval is voor Vlaanderen, waar iets meer dan een vijfde van de bevolking (21,0%) aangeeft geen interesse te hebben voor sport (Scheerder, 2007: 57)⁹. Dit segment van de bevolking zal vermoedelijk ook in de toekomst niet vlug geneigd zijn om een sportactievere levensstijl te ontwikkelen.

3. Kenmerken van de actieve sportdeelname

In de vorige paragraaf werd de algemene sportdeelname beschreven. In wat volgt zal voor de groep van sportactieveelingen een onderscheid gemaakt worden tussen: (i) het niveau van sportbeoefening, (ii) de sportcontext, (iii) het sportgezelschap, (iv) de sportlocatie en (v) de sportvoorkeur. Hierbij zal telkens, waar mogelijk, enerzijds een opdeling gemaakt worden in functie van het geslacht en anderzijds een vergelijking gemaakt worden met beschikbare gegevens voor Vlaanderen.

3.1 Niveau van de sportbeoefening

Drie vierde van de Antwerpse bevolking beoefent zijn of haar sport op een recreatief niveau. Ongeveer 18 procent combineert competitiesport met recreatieve sport. Een minderheid tenslotte

⁷ Het gaat om respectievelijk 10,8 procent in het geval van geen interesse en om 10,7 procent in het geval van geen tijd (cijfers niet in tabel 2.2 opgenomen).

⁸ Met sportaanbieders bedoelen we hier in eerste instantie sportclubs, terwijl sportfacilitatoren refereren aan overheidsdiensten die interveniëren in functie van een zo optimaal mogelijk sportklimaat.

⁹ Het hier vermelde percentage op Vlaams niveau heeft betrekking op de 6- tot en met 85-jarigen in Vlaanderen.

(6%) beoefent zijn of haar sport louter op een competitief niveau. Deze onderlinge verhoudingen liggen min of meer in de lijn met cijfers voor Vlaanderen. Een verschil is wel dat in Vlaanderen het aantal recreatieve sportbeoefenaars lager ligt en omgekeerd het aandeel competitieve sporters duidelijk hoger is. In Antwerpen zijn mannen en vrouwen binnen de groep van sportrecreanten min of meer in gelijke mate vertegenwoordigd zij het met een licht overwicht voor de vrouwelijke sportbeoefenaars (53%). De competitieve sportvarianten blijken duidelijk een mannenaangelegenheid te zijn. Respectievelijk 73 procent en 67 procent van de competitieve sporters en de sporters die recreatie en competitie combineren zijn mannen.

Tabel 2.4 *Niveau van de sportbeoefening in de stad Antwerpen, in percentages van de sportieve populatie (N=2 138) – vergelijking met Vlaanderen*

	Vlaanderen 2004 (RCV) 14-85j.*	Antwerpen 2008 16-80j.		
		Populatie	Vrouw	Man
Competitief	14,7	6,4	26,7	73,3
Recreatief	61,5	76,1	53,4	46,6
Competitief en recreatief	23,8	17,5	32,7	67,3

* Scheerder (2007), Scheerder e.a. (2007a)

3.2 Sportcontext

Sporten kunnen in diverse contexten beoefend worden. Zo kan men bijvoorbeeld in een loopclub de loopsport beoefenen, maar daarnaast ook regelmatig individuele loopsessies afwerken. Bovendien werd in het onderzoek aan de respondenten de mogelijkheid geboden om voor drie mogelijke sporten de organisatorische context te vermelden. Bijna zeven op tien sporters beoefenen (ook) buiten clubverband hun sport (zie tabel 2.5). 37 procent van de sportactieve Antwerpenaren doet uitsluitend buiten clubverband aan sport (cijfer niet in tabel weergegeven). Bijna de helft (47%) van de sportactievenelingen sport in een sportclub. Mannen doen dit in sterkere mate dan vrouwen. Deze resultaten liggen in de lijn van de cijfers voor Vlaanderen (Scheerder & Pauwels, 2002). Zestien procent beoefent zijn of haar sport in een commercieel sportcentrum en acht procent in een lichte gemeenschap. Dit geldt iets meer voor vrouwen, zij het slechts in beperkte mate.

Tabel 2.5 Organisatorische context van de sportbeoefening in de stad Antwerpen, in percentages van de sportieve populatie (N=2 138)

	Populatie	Vrouw	Man
Bedrijf	2,3	24,5	75,5
Gemeentelijke of provinciale sportdienst	4,2	54,4	45,6
Lichte gemeenschap	7,7	53,3	46,7
Omnisportclub	14,4	54,1	45,9
Commercieel sportcentrum	16,2	56,4	43,6
Unisportclub	39,9	39,6	60,4
Sportclub (uni en/of omni)	46,7	42,8	57,2
Geen verband	69,4	48,1	51,9

3.3 Sportgezelschap

Aan de respondenten werd ook gevraagd om aan te geven met wie men sport. Ruim de helft van de respondenten (57%) sport alleen. Zeventien procent doet uitsluitend individueel aan sport, wat impliceert dat 83 procent van de sporters in gezelschap sport beoefent (cijfers niet in tabel opgenomen). Het gezelschap van vrienden is hierbij het meest populair (57%), gevolgd door clubgenoten (32%), de partner (31%), familie (23%) en collega's (8%). Mannen geven in vergelijking met vrouwen meer de voorkeur aan clubgenoten en collega's als gezelschap bij het sporten.

Tabel 2.6 Gezelschap waarin aan sport gedaan wordt in de stad Antwerpen, in percentages van de sportieve populatie (N=2 138)

	Populatie	Vrouw	Man
Met collega's	7,6	35,0	65,0
Met familie	22,5	53,8	46,2
Met partner	31,2	51,0	49,0
Met clubgenoten	31,9	36,7	63,3
Alleen	56,8	49,2	50,8
Met vrienden	57,2	46,7	53,3

3.4 Sportlocatie

Outdoor sportomgevingen zoals parken, bossen, pleinen, enz. blijken het meest populair te zijn bij de sportieve Antwerpenaren. Twee op drie sportievelingen maken immers gebruik van outdoor sportvoorzieningen. Mannen (56%) doen dit in iets sterkere mate. Ruim 40 procent van de respondenten geeft aan publieke sportvoorzieningen zoals een sporthal of zwembad te gebruiken. Een kleine tien procent maakt uitsluitend gebruik van publieke sportvoorzieningen. Ruim één op drie sport in een commerciële sportfaciliteit zoals bijvoorbeeld een fitnesscentrum of squashcenter.

Vrijwel een kwart geeft aan te sporten in sportvoorzieningen die eigendom zijn van een sportclub en elf procent geeft aan ook thuis te sporten. Naar analogie met de sportcontext zijn de mannen wat sterker vertegenwoordigd binnen de groep die faciliteiten van een sportclub gebruikt. Vrouwelijke sporters zijn op hun beurt iets sterker vertegenwoordigd binnen de gebruikers van commerciële sportfaciliteiten. De locatie en de context waarin gesport wordt, hangen sterk samen met de sportvoorkeur. Dit wordt in de volgende sectie toegelicht.

Tabel 2.7 *Locatie van de sportbeoefening in de stad Antwerpen, in percentages van de sportieve populatie (N=2 138)*

	Populatie	Vrouw	Man
School	5,8	62,1	37,9
Thuis	10,6	53,7	46,3
Sportclub	23,4	37,9	62,1
Commercieel (vb. fitnesscentrum, ...)	36,4	56,0	44,0
Publiek (vb. sporthal, zwembad, ...)	42,4	49,0	51,0
Outdoor / in de natuur	63,9	43,7	56,3

3.5 Sportvoorkeur

3.5.1 Algemene sportvoorkeur

Solosporten genieten duidelijk de voorkeur. Dit geldt zowel voor mannen als voor vrouwen (zie tabel 2.8). Drie op vier van de sportactieve Antwerpenaren beoefent een solo sport. Tien procent beoefent een sport die een tegenstander vereist (duosport) en eenzelfde aandeel is een teamsporter. Binnen beide laatste groepen zijn mannen duidelijk sterker vertegenwoordigd (respectievelijk 65% en 79%). Deze bevindingen liggen in de lijn met cijfers voor Vlaanderen (Scheerder & Pauwels, 2002).

Tabel 2.8 *Algemene sportvoorkeur in de stad Antwerpen, in percentages van de sportieve populatie (N=2 278) – vergelijking met Vlaanderen*

	Vlaanderen 1999 (SCV) 18-75j.*	Antwerpen 2008 – 16-80j.		
		Populatie	Vrouw	Man
Solosporters	80,8	74,6	53,1	46,9
Duosporters	17,1	10,4	34,8	65,2
Teamsporters	16,8	9,9	21,2	78,8

* Scheerder & Pauwels (2002)

3.5.2 Specifieke sporttakvoorkeur

Waar in de vorige paragraaf de algemene sportvoorkeur werd toegelicht wordt in wat volgt dieper ingegaan op de voorkeur voor specifieke sporttakken. Tabel 2.6 geeft de top vijf in functie van de

totale populatie. De populairste sporttak is de loopsport, op de voet gevolgd door fitness en recreatief fietsen. Veertien procent van de deelnemers aan het onderzoek zijn loopsporters, terwijl respectievelijk dertien en twaalf procent fitnest en fietst. Zwemmen en recreatief wandelen vervolledigen de top vijf. Deze sporttakken worden net als de fitnesssport in iets sterkere mate door vrouwen beoefend. Mannen zijn op hun beurt sterker aanwezig binnen de groep van recreatieve fietsers. Voor de loopsport is er sprake van genderpariteit. De inwoners van Antwerpen blijken dus een duidelijke voorkeur te hebben voor gezondheidsgerelateerde, recreatieve sportvormen.

Tabel 2.9 Top vijf van de algemene sportvoorkeur in de stad Antwerpen, percentages in functie van de totale populatie (N=4 199)

	Populatie	Vrouw	Man
Loopsport	13,7	50,3	49,7
Fitness	13,0	57,6	42,4
Recreatief fietsen	12,1	44,8	55,2
Zwemmen	11,0	58,5	41,5
Recreatief wandelen	6,1	54,4	45,6

Tabel 2.10 geeft, ditmaal in functie van de sportieve populatie, een vergelijking van de tien populairste sporttakken in Antwerpen en Vlaanderen.

Tabel 2.10 Top tien van de populairste sporttakken in de stad Antwerpen, percentages in functie van de sportieve populatie (N=2 278) – vergelijking met Vlaanderen

Vlaanderen 2007 (SCO)* 12-75j.			Antwerpen 2008 16-80j.	
1	Recreatief fietsen	35,0	Loopsport	26,9
2	Loopsport	24,3	Fitness	25,5
3	Zwemmen	16,6	Recreatief fietsen (incl. wielersport)	25,3
4	Recreatief en sportief wandelen	16,5	Zwemmen	21,7
5	Fitness	16,3	Wandelsport (incl. recreatief wandelen)	13,0
6	Tennis	13,0	Voetbal (incl. zaalvoetbal)	10,6
7	Wintersport	10,3	Tennis	7,9
8	Voetbal (incl. zaalvoetbal)	8,4	Lichaamsoefeningen (incl. aquagym)	6,4
9	Lichaamsoefeningen (incl. aquagym)	4,8	Dans	5,0
10	Badminton	4,4	Squash	3,9

* Scheerder & Vos (2008)

Naast de reeds eerder vernoemde top vijf behoren voetbal, tennis, lichaamsoefeningen, dans en squash tot de top tien van het sportrepertoire van de Antwerpse sportievelingen. Met uitzondering van wintersport en badminton bestaat de top tien voor Vlaanderen uit dezelfde sporten. Zo is de top vijf hetzelfde qua sporttakken, maar zijn er toch een aantal opmerkelijke verschillen. Zo zien we dat in Antwerpen fitness een prominente plaats inneemt: een kwart van de sportievelingen in

Antwerpen beoefent de fitnesssport. Dit is wellicht niet vreemd gegeven de stedelijke context en de aanwezigheid van fitnesscentra in de regio Antwerpen. De gedeeltelijke commercialisering van de sportvoorkeur blijkt niet enkel uit de populariteit van fitness, maar zeker ook uit die van de loopsport; denken we maar aan de deelname aan loopevenementen. Scheerder en Vanreusel (2009) geven aan dat deze sporttakken steeds meer door marktspelers worden aangeboden en nauwelijks in traditioneel clubverband (kunnen) worden beoefend.

Tot slot van deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de dertig populairste sporttakken in de stad Antwerpen (zie tabel 2.11). Hierbij dient te worden opgemerkt dat deze tabel niet zondermeer vergelijkbaar is met de voorgaande tabel. Om een vergelijking met Vlaanderen mogelijk te maken werden in wat voorafging bepaalde sporttakken samengenomen (vb. voetbal en zaalvoetbal). In tabel 2.11 worden deze sporttakken apart opgenomen.

Tabel 2.11. Top dertig van de populairste sporttakken in de stad Antwerpen, percentages in functie van de sportieve populatie (N=2 278)

1	Loopsport	26,9	16	Spinning	1,8
2	Fitness	25,5	17	Korfbal	1,7
3	Recreatief fietsen	23,7	18	Aerobics	1,7
4	Zwemmen	21,7	19	Wielrennen	1,6
5	Recreatief wandelen	12,0	20	Paardensport	1,5
6	Voetbal	9,7	21	Golf	1,4
7	Tennis	7,9	22	Oosterse vechtsporten (zonder judo)	1,4
8	Dans	5,0	23	Onderwatersport	1,3
9	Squash	3,9	24	MTB	1,3
10	Badminton	3,1	25	Tafeltennis	1,3
11	Yoga	2,8	26	Zaalvoetbal	1,2
12	Skiën	2,5	27	Zeilen	1,1
13	Basketbal	2,3	28	Aquafitness, aquagym	1,1
14	Onderhoudsgymnastiek	2,2	29	Wandelsport (excl. recreatief wandelen)	1,1
15	Volleybal	2,2	30	Atletiek	1,0

4. Typologie van sportparticipanten

4.1 Typologie

De bevindingen die we tot hier toe presenteerden hadden betrekking op de algemene sportdeelname en een aantal kenmerken van de sportdeelname. Op basis van de interesse voor actieve sportbeoefening enerzijds en de frequentie van de beoefening anderzijds kunnen we nu ook een opdeling maken tussen vijf sporttypen. Daarbij houden we rekening met de frequentie van de sportbeoefening. Meer bepaald onderscheiden we:

- (1) intensieve sportparticipanten;

- (2) gematigde sportparticipanten;
- (3) sporadische sportparticipanten;
- (4) potentiële sportparticipanten;
- (5) non-participanten.

Uit tabel 2.12 blijkt dat de intensieve sporters de grootste groep van participanten vormen. Bijna een derde van de bevolking behoort tot deze categorie. Daarentegen vertegenwoordigen de sportinactieven zonder interesse voor sport aan de ene kant en de sporadische sporters aan de andere kant een minderheid van de populatie. Ongeveer één op tien inwoners van de stad Antwerpen beantwoorden aan een van beide participatieprofielen.

Respectievelijk een vijfde en een vierde van de Antwerpse bevolking is gematigd sporter dan wel niet-sporter met interesse voor actieve sportbeoefening. Anderzijds blijkt dat van de non-participanten die zeggen geen interesse te hebben voor actieve sportbeoefening, slechts een minderheid (10,8%) ook geen interesse heeft voor actieve sportbeoefening. Een differentiatie binnen de groep van niet-sporters lijkt bijgevolg aangewezen.

Tabel 2.12 *Type van participanten, in percentages*

Type sportparticipant	%
Intensieve sportparticipanten (= meermaals per week sportactief)	32,3
Gematigde sportparticipanten (= maximaal één keer per week sportactief)	21,6
Sporadische sportparticipanten (= maximaal één keer per maand sportactief)	11,4
Potentiële sportparticipanten (= in actieve sport geïnteresseerde niet-sporters)	24,0
Non-participanten (= niet in actieve sport geïnteresseerde niet-sporters)	10,8

4.2 Sociaal profiel van (non-)participanten

In wat volgt, gaan we dieper in op het sociale profiel van de verschillende participantengroepen die werden onderscheiden. Meer bepaald komen het geslacht, de leeftijd, de gezondheidssituatie, het opleidingsniveau, de arbeidsmarktpositie, het gezinsinkomen en de gezinssituatie aan bod.

4.2.1 Geslacht

Uit tabel 2.13 mag blijken dat er een verband is tussen het type van participant en geslacht. Mannen zijn duidelijk sterker vertegenwoordigd binnen de groep van intensieve sportparticipanten (57%). Vrouwen zijn op hun beurt iets sterker vertegenwoordigd binnen de groep van potentiële sportparticipanten en binnen de groep van gematigde sportparticipanten.

Tabel 2.13 Type van participanten naar geslacht, in percentages (N=4 096)

Geslacht	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Man	46,5	42,4	48,6	43,5	57,2
Vrouw	53,5	57,6	51,4	56,5	42,8

$\chi^2 = 64,0 / DF=4 / p < .001$

4.2.2 Leeftijd

Ook wat de leeftijd betreft zijn er verschillen tussen de groepen van participanten (tabel 2.14). Vijfenzestigplussers zijn duidelijk sterker vertegenwoordigd binnen de groep van non-participanten en potentiële sportparticipanten. Omgekeerd geldt dat jongeren binnen deze groepen opvallend minder sterk aanwezig zijn. De sporadische sportparticipanten vinden we eerder terug binnen de groep van 25- tot 44 jarigen. Bij de gematigde en de intensieve sportparticipanten is er een ietwat sterkere aanwezigheid van de jongere leeftijdscategorieën. Zowel bij de gematigde als de intensieve sportparticipanten is een kwart 55 jaar of ouder.

Tabel 2.14 Type van participanten naar leeftijd, in percentages (N=4 096)

Leeftijd	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
16 – 24 jaar	6,8	8,9	14,3	18,8	19,7
25 – 34 jaar	10,4	18,1	29,3	20,8	21,0
35 – 44 jaar	10,4	18,0	22,1	19,3	18,2
45 – 54 jaar	17,9	17,1	12,6	16,5	16,2
55 – 64 jaar	18,6	15,7	11,8	12,4	12,8
65+	36,0	22,2	9,9	12,1	12,2

$\chi^2 = 308,1 / DF=20 / p < .001$

4.2.3 Gezondheidsprobleem en handicap

Respectievelijk 21 procent en 31 procent van de non-participanten en de potentiële sportparticipanten ondervindt blijvende hinder van een gezondheidsprobleem of een handicap (tabel 2.15). Bij de sportactieveringen liggen deze percentages duidelijk lager, al dient benadrukt te worden dat tussen negen en dertien procent van de sportactieveringen eveneens een handicap of gezondheidsprobleem rapporteert.

Tabel 2.15 Type van participanten naar gezondheidsprobleem en/of handicap, in percentages (N=4 096)

Gezondheidsprobleem en/of handicap	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Ja	21,3	31,3	12,8	11,0	9,2
Neen	78,7	68,7	87,2	89,0	90,8

$\chi^2 = 232,1 / DF=4 / p < .001$

4.2.4 Opleidingsniveau

Uit tabel 2.16 leiden we af dat het aandeel van mensen met een diploma hoger onderwijs (al dan niet universitair) duidelijk hoger ligt bij de sportactieven, in vergelijking met de groep van mensen die niet aan sport doen. Omgekeerd ligt het aandeel van mensen zonder diploma of met een diploma lager onderwijs hoger bij de non-participanten en de potentiële sportparticipanten, in vergelijking met de andere participantentypes.

Tabel 2.16 Type van participanten naar opleidingsniveau, in percentages (N=4 096)

Opleidingsniveau	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Maximaal lager onderwijs	16,4	16,3	6,6	7,4	7,2
Secundair onderwijs	47,2	47,7	40,2	37,6	40,5
Hoger niet-universitair onderwijs	24,6	28,2	38,7	37,8	33,5
Universitair onderwijs	11,8	7,7	14,5	17,2	18,8

$\chi^2 = 172,3 / DF=12 / p < .001$

4.2.5 Beroepsstatus

Er is een duidelijk verband tussen de beroepsstatus en de sportdeelname (tabel 2.17). Binnen de groep van sportactieven vinden we enerzijds meer werkenden terug, in vergelijking met de groep van niet-sporters, maar anderzijds ook een groter aandeel participanten met een hogere beroepsstatus. De aanwezigheid van de ouderen binnen de groep van non-participanten en potentiële participanten wordt ook bevestigd door het aandeel (brug)gepensioneerden binnen deze groep. Naar analogie met de jongere leeftijdsstructuur bij de gematigde en de intensieve sportparticipanten zijn de studenten binnen deze groepen van participanten sterker vertegenwoordigd.

Tabel 2.17 Type van participanten naar beroepsstatus, in percentages (N=4 096)

Beroepsstatus	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Student	3,6	4,9	8,5	12,0	15,1
Werkzoekend	4,8	3,8	2,4	1,8	3,0
Zonder beroep (vb. invalide)	3,0	3,1	2,6	1,0	1,1
Huisvrouw / huisman	9,1	8,8	4,6	3,5	3,8
(Brug)gepensioneerd	39,4	23,2	11,1	17,6	17,3
Arbeider	11,8	17,4	15,2	9,0	9,6
Bediende	20,3	29,7	39,9	38,9	35,7
Zelfstandige	3,0	5,5	6,7	7,1	5,5
Vrij beroep	1,1	0,7	4,1	2,2	1,6
Kader	3,9	2,8	5,0	6,8	7,4

$\chi^2 = 405,8 / DF=36 / p < .001$

4.2.6 Gezinsinkomen

Een derde van de intensieve sportparticipanten heeft een netto gezinsinkomen van meer dan 3 000 euro (tabel 2.18). Dit geldt ook binnen de groep van gematigde sportparticipanten en in iets mindere mate voor de sporadische sporters (29%). Binnen de twee groepen van niet-sporters ligt dit aandeel opvallend lager (respectievelijk 19% en 15%). Drie op vijf van de non-participanten en de potentiële sportparticipanten heeft een netto maandelijks gezinsinkomen van maximaal 1 999 euro. Voor ruim tien procent is dit maximaal 1 000 euro.

Tabel 2.18 Type van participanten naar netto maandelijks gezinsinkomen, in percentages (N=3 438)

Gezinsinkomen	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
< 1000 €	13,1	11,3	5,9	4,1	4,9
1000-1999 €	45,4	47,5	33,9	36,2	34,8
2000-2999 €	22,3	26,1	31,0	28,2	28,1
3000-3999 €	10,3	10,2	23,1	23,6	22,2
> 4000 €	8,9	4,9	6,1	7,9	10,0

$\chi^2 = 177,2 / DF=16 / p < .001$

4.2.7 Gezinssituatie

Binnen de groep van non-participanten, ligt in vergelijking met de andere groepen van participanten, het aandeel alleenstaanden wat hoger (32%). Omgekeerd zien we dat binnen de groep van gematigde en intensieve sportparticipanten respectievelijk vijftien procent en negentien procent inwoont bij ouders, grootouders of kinderen. Wellicht speelt hier ook het eerder vastgestelde leeftijdseffect een rol.

Tabel 2.19 Type van participanten naar gezinssituatie, in percentages (N=4 052)

Gezinssituatie	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Alleenstaand	31,6	27,0	25,0	22,6	23,7
Gehuwd / samenwonend	62,3	64,8	63,5	62,2	57,5
Inwonend bij ouders / grootouders / kinderen	6,0	8,2	11,5	15,2	18,9

$\chi^2 = 87,2 / DF=8 / p < .001$

4.2.8 Het al dan niet hebben van kinderen jonger dan 18 jaar

Tabel 2.20 geeft de verdeling voor het al dan niet hebben van kinderen jonger dan achttien jaar. Binnen de groep van non-participanten heeft 81 procent geen kinderen jonger dan achttien jaar. Dit bevestigt opnieuw de bevindingen met betrekking tot de leeftijdsstructuur voor deze groep. Ongeveer één op drie van de potentiële sportparticipanten en de gematigde sportparticipanten geeft aan kinderen te hebben jonger dan achttien jaar. Voor de sporadische sportparticipanten is dit 44 procent.

Tabel 2.20 Type van participanten naar het al dan niet hebben van kinderen jonger dan 18 jaar, in percentages (N=4 097)

Al dan niet hebben van kinderen jonger dan 18 jaar	Non-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Kinderen onder 18 jaar	19,3	36,5	43,7	34,3	29,9
Geen kinderen onder 18 jaar	80,7	63,5	56,3	65,7	70,1

$\chi^2 = 73,6 / DF=4 / p < .001$

4.3 Multivariate analyse

In de voorgaande paragraaf werd het profiel van de non-participanten toegelicht op basis van bivariate analyses. In wat volgt wordt door middel van een multivariate analyse nagegaan wat het aandeel is van de verschillende achtergrondkenmerken wanneer ze gezamenlijk worden opgenomen in een model. De afhankelijke variabele in dit model is de typologie van sportparticipanten. Gegeven de aard van deze variabele wordt een multinomiale logistische regressie geschat. In tabel 2.21 worden de resultaten van de regressieanalyse weergegeven. De coëfficiënten of odds ratio's in de tabel geven aan wat de kans is dat een persoon met een bepaald achtergrondkenmerk tot één van de participantengroepen behoort ten opzichte van de referentiegroep (= non-participanten).

Tabel 2.21 Multinomiaal logistisch regressiemodel voor (non-)participanten (odds-ratio's) (N=3 370)

	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Intercept		**		
Geslacht				
Vrouw	1,236	0,852	1,122	0,631***
Man (<i>ref.</i>)				
Leeftijd				
16-24 jaar	3,244**	14,070***	14,786***	10,742***
25-34 jaar	3,004***	8,563***	5,786***	5,236***
35-44 jaar	2,493***	5,545***	4,752***	4,780***
45-54 jaar	1,804**	2,596**	3,013***	2,797***
55-64 jaar	1,427	2,257**	2,044**	1,893*
65+ jaar (<i>ref.</i>)				
Opleidingsniveau				
Maximaal lager onderwijs	1,449	0,499*	0,305***	0,281***
Secundair onderwijs	1,494	0,847	0,533**	0,568**
Hoger niet-universitair onderwijs	1,776*	1,485	1,062	0,999
Universitair onderwijs (<i>ref.</i>)				
Gezinssituatie				
Alleenstaande	0,844	1,227	0,799	0,638
Gehuwd/samenwonend	1,198	1,251	1,068	0,678
Inwonend bij ouder/kinderen (<i>ref.</i>)				
Kinderen				
Geen kinderen < 18 jaar	0,527**	0,644*	1,104	1,456*
Kinderen < 18 jaar (<i>ref.</i>)				
Gezondheidssituatie				
Geen handicap of ziekte	0,429***	1,031	1,178	1,557*
Handicap of ziekte (<i>ref.</i>)				
Gezinsinkomen				
Minder dan 1000 euro	2,193*	1,232	0,769	0,684
Tussen 1000 en 1999 euro	2,592**	1,844	1,714	1,217
Tussen 2000 en 2999 euro	2,319**	2,371**	1,839*	1,481
Tussen 3000 en 3999 euro	1,577	2,753**	2,361**	1,858*
Meer dan 4000 euro (<i>ref.</i>)				

Nagelkerke $R^2 = 0,213$ *= $p < .05$ **= $p < .01$ ***= $p < .001$

Uit de resultaten blijkt ondermeer dat jongeren meer kans hebben dan ouderen om intensiever aan sport te doen. Zo hebben 16- tot en met 24-jarigen bijvoorbeeld 10,7 keer meer kans om een intensieve sportparticipant te zijn dan vijfenzestigplussers. Vrouwen hebben 1,2 keer meer kans om te behoren tot de groep van potentiële sportparticipanten (ten opzichte van de referentiegroep van non-participanten). Anderzijds hebben ze minder kans (0,6 keer) om deel uit te maken van de groep van intensieve sporters. Wat het opleidingsniveau betreft hebben laaggeschoolden in vergelijking met personen met een universitair diploma minder kans om sportactief te zijn, maar meer kans om deel uit te maken van de groep van geïnteresseerde niet-sporters. Eenzelfde conclusie kan getrokken

worden wanneer we respondenten met kinderen jonger dan achttien jaar vergelijken met respondenten die geen kinderen jonger dan achttien jaar hebben. Binnen de groep van gematigde sporters en intensieve sporters scoren respondenten met een hoog gezinsinkomen beduidend beter, in vergelijking met respondenten met een eerder laag gezinsinkomen.

4.4 Sportvoorkeur van (non-)participanten

Hierboven hebben we reeds een blik geworpen op de sportvoorkeur van de sportactieve Antwerpenaar. Het is evenwel ook relevant om na te gaan wat de sportvoorkeur is van de verschillende types van participanten. Voor de sporadische, gematigde en de intensieve sportparticipant kan dit bepaald worden op basis van hun effectieve sportdeelname. Interessant is dat we ook voor de potentiële sportparticipanten de sportvoorkeur in kaart kunnen brengen. Aan deze groep werd immers gevraagd om aan te geven welke sport(en) ze in de toekomst graag zouden beoefenen.

Tabel 2.22 Top vijf van de populairste sporttakken in de stad Antwerpen in functie van het type sportparticipant (N=3 655)

	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
1	Fitness	Loopsport	Loopsport Recreatief fietsen	Fitness
2	Loopsport Zwemmen	Zwemmen		Loopsport
3		Recreatief fietsen	Fitness	Voetbal
4	Recreatief fietsen	Fitness	Zwemmen	Recreatief fietsen
5	Oosterse vechtsporten	Voetbal	Recreatief wandelen	Zwemmen

Uit tabel 2.22 blijkt dat fitness, zwemmen, loopsport en recreatief fietsen bij iedere subgroep deel uitmaken van de top vijf. Anderzijds zijn er tussen de groepen van participanten een aantal opmerkelijke verschillen voor wat betreft de populariteit van deze sporttakken. Fitness is niet enkel bij de intensieve sporters het meest populair, maar staat ook op de eerste plaats bij de potentiële sportparticipanten. Binnen deze groep volgen de loopsport en zwemmen op een gedeelde tweede plaats en vervolledigen recreatief fietsen en Oosterse vechtsporten de top vijf. Loopsport staat binnen iedere participantengroep op de eerste of de tweede plaats.

5. Besluit

In dit hoofdstuk hebben we het profiel van de sportparticipant in de stad Antwerpen bestudeerd. Hierbij kwamen zowel de algemene sportdeelname als enkele specifieke kenmerken van de sportdeelname aan bod. Daarnaast werd een typologie van sportparticipanten voorgesteld en werd nagegaan of er verschillen konden worden gevonden naar achtergrondkenmerken, waaronder geslacht, leeftijd en socio-economische status.

Op basis van de interesse voor actieve sportbeoefening enerzijds en de frequentie van de beoefening anderzijds werden vijf verschillende groepen van sportparticipanten onderscheiden: non-participanten, potentiële sportparticipanten, sporadische sportparticipanten, gematigde sportparticipanten en intensieve sportparticipanten.

Uit de resultaten blijkt dat de sportparticipatie in Antwerpen sociaal gelaagd is. Ondermeer mannen, jongeren, hoger opgeleiden, studenten en personen met een hogere beroepsstatus vinden we in sterkere mate terug bij de intensieve sportparticipanten. De multivariate analyse bevestigt in grote lijnen deze bevindingen.

Interessant is dat een kwart van alle bevroagden aangeeft niet te sporten, maar wel interesse heeft om te gaan sporten. Binnen deze groep zijn de ouderen, vrouwen, mensen met jonge kinderen en personen met een handicap of gezondheidsprobleem wat sterker vertegenwoordigd. Deze groep van potentiële sporters heeft interesse voor fitness, zwemmen, loopsport, recreatief fietsen en Oosterse vechtsporten. Binnen deze groep zit dan ook ongetwijfeld een groeimarge wat sportparticipatie betreft.

In wat volgt zullen we verder werken met deze typologie van (non-)participanten. In het volgende hoofdstuk wordt nagegaan hoe deze (non-)participanten sport percipiëren.

HOOFDSTUK 3

SPORT(NON)PARTICIPANTEN EN HUN PERCEPTIE OVER SPORT

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de perceptie over sport bij de sport(non)participant in de stad Antwerpen. Hierbij zullen we gebruik maken van de typologie van (non-)participanten die in het voorgaande hoofdstuk werd uitgewerkt. In een eerste paragraaf bestuderen we de motieven om te sporten. In de volgende paragrafen komen respectievelijk de attributie van eigenschappen aan sport en de houding ten aanzien van sport in de stad Antwerpen aan bod.

1. Motieven om te sporten

De deelnemers aan het onderzoek kregen een lijst met mogelijke motieven voorgelegd om te sporten. Er werd gevraagd om per item aan te geven of het voor hen een motief was om te sporten of om aan sport te gaan doen. In tabel 3.1 wordt per motief het percentage respondenten aangegeven dat dit motief onderschreef. Uit deze tabel blijkt dat 'gezondheid', 'ontspannen', 'goede conditie' en 'plezier' de top vier vormen van motieven om te sporten of om aan sport te doen. 'Competitie', 'kickbeleving' en 'het weg zijn van huis' worden het minst aangehaald als motief.

Binnen de groep van sportactieven zijn de verschillen eerder beperkt. Intensieve sportparticipanten geven in vergelijking met sporadische en gematigde sporters in sterkere mate 'het verleggen van grenzen' en de 'groepsgeest' aan. Niet-sporters onderschrijven in vergelijking met sporters minder sterk de verschillende motieven. Uiteraard dient benadrukt te worden dat aan deze groep gevraagd werd om in te schatten wat mogelijke motieven zouden kunnen zijn om te sporten. Bij deze groep kunnen we dus niet uitgaan van daadwerkelijke motieven. In tabel B.1 in de bijlagen van dit onderzoeksrapport worden de verschillende motieven om te sporten afgezet naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, beroepsstatus, netto maandelijks gezinsinkomen en het al dan niet hebben van kinderen jonger dan achttien jaar.

Tabel 3.1 *Motieven om te sporten, vergelijking tussen types van sportparticipanten, percentages (N=3 916)*

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Gezondheid	77,4	89,0	96,1	96,0	97,6
Grenzen verleggen	17,8	27,7	37,1	42,4	57,5
Ontspannen	61,2	81,4	90,0	95,0	96,0
Groepsgeest	21,0	31,3	30,6	36,0	49,1
Weg zijn van huis	9,3	17,3	12,0	16,6	19,8
Voor de kick	5,7	12,2	18,6	16,1	28,9
Voor het plezier	56,3	75,5	88,1	90,4	93,9
Hebben van een mooi lichaam	32,9	44,0	60,3	54,7	58,3
Vriendschap en gezelligheid	36,0	53,3	55,4	64,7	65,7
Goede conditie hebben	64,5	82,1	92,8	91,6	95,3
Voor de competitie	3,6	9,0	8,7	12,4	28,7

2. Opvatting over de eigenschappen van sport

De deelnemers aan het onderzoek kregen een lijst van tien antoniemen voorgelegd die kunnen toegewezen worden aan sport. Telkens diende een keuze te worden gemaakt uit twee tegengestelde eigenschappen. Opvallend is dat, met uitzondering van de antoniemen vermoeiend-energiek en duur-goedkoop waarvoor de keuzes iets minder uitgesproken zijn, de eigenschappen die worden toegekend aan sport in dezelfde lijn liggen voor sporters en niet-sporters (zie tabel 3.2). Sport wordt aanzien als 'veilig', 'energiek', 'eerlijk', 'respectvol', 'gedisciplineerd', 'gezond', 'voor iedereen' en 'belangrijk'. De keuze van de positief geformuleerde eigenschappen is weliswaar meer uitgesproken bij de sporters, in vergelijking met de niet-sporters, maar de verschillen zijn eerder beperkt.

De potentiële sportparticipanten sluiten qua opvattingen over de eigenschappen van sport vrij goed aan bij de sportactieverelingen, met uitzondering van de antoniemen duur-goedkoop en ontoegankelijk-toegankelijk. Ruim drie op vijf potentiële sporters associeert sport met 'duur'. Naar analogie met het vorige hoofdstuk zou dit kunnen impliceren dat deze groep weliswaar geïnteresseerd is om te gaan sporten, maar dit nu niet doet omdat dit te duur zou zijn. Een kleine twintig procent verkiest ontoegankelijk boven toegankelijk.

Het gebrek aan interesse om te sporten bij de non-participanten komt ook tot uiting in de tegenstelling belangrijk-onbelangrijk. Eén op drie non-participanten associeert sport met

‘onbelangrijk’. Binnen de overige groepen van sportparticipanten, kent minder dan tien procent deze eigenschap toe aan sport.

In tabel B.2 in de bijlagen worden de sporteigenschappen afgezet naar geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, beroepsstatus, netto maandelijks gezinsinkomen en het al dan niet hebben van kinderen jonger dan achttien jaar.

Tabel 3.2 *Eigenschappen van sport, vergelijking tussen types van sportparticipanten, in percentages (N=3 713)*

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Veilig	64,6	78,7	89,8	88,5	90,1
Onveilig	35,4	21,3	10,2	11,5	9,9
Vermoeiend	58,4	33,5	29,2	25,7	22,2
Energiek	41,6	66,5	70,8	74,3	77,8
Eerlijk	75,6	86,7	92,5	96,0	96,2
Oneerlijk	24,4	13,3	7,5	4,0	3,8
Ontoegankelijk	19,3	17,0	13,0	4,8	3,7
Toegankelijk	80,7	83,0	87,0	95,2	96,3
Duur	56,7	62,5	50,3	38,2	40,3
Goedkoop	43,3	37,5	49,7	61,8	59,7
Respectvol	81,4	90,0	92,4	96,7	97,8
Onrespectvol	18,6	10,0	7,6	3,3	2,2
Gedisciplineerd	81,6	90,3	92,8	93,0	95,6
Ongedisciplineerd	18,4	9,7	7,2	7,0	4,4
Ongezond	8,3	3,3	2,3	1,9	1,5
Gezond	91,7	96,7	97,7	98,1	98,5
Voor iedereen	87,0	87,7	90,9	94,7	94,4
Elitair	13,0	12,3	9,1	5,3	5,6
Belangrijk	64,9	90,7	91,6	93,4	96,6
Onbelangrijk	35,1	9,3	8,4	6,6	3,4

3. Houding over sport in Antwerpen

De respondenten van het onderzoek kregen elf stellingen voorgelegd met betrekking tot het sportaanbod, de sportpromotie en de sportinfrastructuur in de stad Antwerpen. Er werd gevraagd om telkens aan te geven op een vijfpuntenschaal (1= ‘helemaal niet mee eens’, 5= ‘helemaal mee eens’) in welke mate men het eens of oneens was met de geformuleerde stellingen. De deelnemers aan het onderzoek onderschreven gemiddeld genomen alle geformuleerde stellingen (zie tabel 3.3). Ze zijn met andere woorden relatief tevreden over de initiatieven die de stad Antwerpen neemt met

betrekking tot sport, maar onderschrijven ook de stelling dat de stad (nog) meer zou moeten investeren in sport. De verschillen tussen de diverse types van (non-)participanten zijn beperkt.

Tabel 3.3 *Houding ten aanzien van het sportaanbod, de sportpromotie en de sportinfrastructuur van de stad Antwerpen, vergelijking tussen types van sportparticipanten, gemiddelden (N=3 964)*

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
In de stad Antwerpen kan je veel verschillende soorten sport beoefenen.	4,0	4,0	4,1	4,2	4,2
Ik kan in de stad Antwerpen voldoende terecht voor het uitoefenen van mijn sport.	3,7	3,7	3,8	3,9	3,9
Er is voldoende sportinfrastructuur in de stad Antwerpen aanwezig (zoals zwembaden, sporthallen, sportterreinen, ...).	3,7	3,7	3,7	3,7	3,6
De sportinfrastructuur in de stad Antwerpen is voor iedereen toegankelijk.	3,7	3,5	3,6	3,7	3,7
De sportinfrastructuur in de stad Antwerpen is in het algemeen van goede kwaliteit.	3,6	3,5	3,6	3,7	3,6
Antwerpen is een sportstad.	3,3	3,2	3,3	3,3	3,3
In de stad Antwerpen worden veel sportevenementen georganiseerd.	3,6	3,7	3,7	3,8	3,8
In de stad Antwerpen zijn voldoende sportvoorzieningen voor alle leeftijden.	3,4	3,4	3,4	3,5	3,5
De stad Antwerpen zet haar inwoners voldoende aan om te sporten.	3,3	3,2	3,0	3,2	3,1
De stad Antwerpen communiceert voldoende over sport.	3,4	3,2	3,1	3,3	3,2
De stad Antwerpen moet meer investeren in sport.	3,3	3,7	3,8	3,7	4,0

Door middel van een principale componentenanalyse werden de elf stellingen (cf. supra) gereduceerd tot één component¹⁰. Vervolgens werd op basis van een analyse van de interne consistentie¹¹ van de verschillende items een schaal geconstrueerd. Omwille van een lagere betrouwbaarheid werd het laatste item ('de stad Antwerpen moet meer investeren in sport') uit de schaal geweerd. De schaal 'houding ten aanzien van sport in Antwerpen' had een Cronbach's alpha's van 0,89 en werd herleid naar een tienpuntschaal (minimum=0, maximum=10). De gemiddelde score van alle respondenten op deze schaal bedraagt 6,4 op 10. Tweeënzeventig procent van de respondenten scoort aan de positieve zijde van de schaal. De verschillen tussen de verschillende groepen van participanten zijn verwaarloosbaar.

¹⁰ De originele set van items werd herleid tot een beperkt aantal, ongecorreleerde componenten, die zo veel mogelijk informatie uit de originele aspecten opneemt. Op basis van statistische en inhoudelijke gronden werd gekozen voor een oplossing met één component met een verklaarde variantie van 47 procent.

¹¹ Interne consistentie is een maat voor de mate van betrouwbaarheid. Deze kan bepaald worden door het berekenen van een Cronbach's alpha.

Tabel 3.4 *Schaal 'Houding ten aanzien van sport in Antwerpen', vergelijking tussen type van sportparticipanten, gemiddelden (N=3 619)*

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Houding ten aanzien van sport in Antwerpen	6,3	6,2	6,2	6,5	6,4

In tabel B.3 in de bijlagen wordt de gemiddelde score op de schaal 'Houding ten aanzien van sport in Antwerpen' weergegeven in functie van geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, beroepsstatus, netto maandelijks gezinsinkomen en het al dan niet hebben van kinderen jonger dan achttien jaar. Ook hier zijn de onderlinge verschillen klein.

4. Besluit

In dit hoofdstuk werd de perceptie over sport van de sport(non)participant in de stad Antwerpen beschreven. Uit de resultaten blijkt dat non-participanten, zij het in beperktere mate, dezelfde motieven onderschrijven om te sporten als sportactieveelingen. 'Gezondheid', 'ontspannen', 'goede conditie' en 'plezier' blijken de voornaamste motieven te zijn. Dezelfde redenering geldt voor de eigenschappen die mensen aan sport toebedelen, met uitzondering van de attributen 'duur' en 'ontoegankelijk' die in sterkere mate door de niet-sporters worden onderschreven. Ook hier zijn de positief geformuleerde eigenschappen iets meer uitgesproken binnen de groep van sportparticipanten. Alle respondenten waren uitgesproken positief over het sportaanbod en de sportinfrastructuur. In het volgende hoofdstuk zullen we nagaan of er een relatie gevonden kan worden tussen actieve sportparticipatie en het bijwonen van (sport)evenementen.

HOOFDSTUK 4

SPORT(NON)PARTICIPANTEN EN HUN DEELNAME AAN EVENEMENTEN EN BEZIENSWAARDIGHEDEN

In de voorgaande hoofdstukken stond de actieve sportparticipatie centraal, werd een beschrijving gegeven van het profiel van de (non-)participant in de stad Antwerpen en werd nagegaan hoe deze participanten over sport denken. In dit hoofdstuk focussen we op de passieve sport- en cultuurparticipatie. Meer specifiek wordt nagegaan of er een relatie kan gevonden worden tussen sportdeelname en het bezoeken van culturele en/of sportieve evenementen.

In een eerste deel gaan we dieper in op de tevredenheid van de respondenten met de hoeveelheid vrije tijd die ze te beschikking hebben. Vervolgens focussen we op de deelname aan culturele activiteiten zoals het bijwonen van voorstellingen, het bezoeken van bibliotheken, musea, de bioscoop, enz. In het derde en het vierde deel van dit hoofdstuk worden het bezoeken van sportmanifestaties en –evenementen enerzijds en het lidmaatschap van verenigingen anderzijds bestudeerd.

1. Tevredenheid met de beschikbare vrije tijd

Een kleine 60 procent van de respondenten geeft aan tevreden te zijn met de hoeveelheid vrije tijd die hij/zij ter beschikking heeft. Een kwart van de respondenten is ontevreden en achttien procent is noch tevreden, noch ontevreden. Het percentage dat tevreden is met zijn/haar vrije tijd ligt iets lager in vergelijking met cijfers voor Vlaanderen. Pauwels en Scheerder (2004) vonden dat zeven op tien en acht op tien van de Vlamingen tevreden is met zijn/haar hoeveelheid vrije tijd, respectievelijk op weekdagen en in het weekend.

In tabel 4.1 wordt de tevredenheid over de hoeveelheid vrije tijd afgezet voor de verschillende types van (non-)participanten. De verschillende groepen van participanten vertonen onderling een aantal verschillen. Niet-participanten en intensieve sportparticipanten zijn in vergelijking met potentiële, sporadische en gematigde sportparticipanten meer tevreden over de hoeveelheid vrije tijd waarover ze beschikken. Potentiële en sporadische sportparticipanten zijn het minst tevreden.

Tabel 4.1 *Tevredenheid met de hoeveelheid vrije tijd, vergelijking tussen types van sportparticipanten, in percentages (N=3 980)*

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Helemaal niet tevreden	3,4	12,5	8,6	6,0	3,8
Eerder niet tevreden	10,3	21,2	25,2	20,6	15,3
Noch tevreden, noch ontevreden	19,7	18,6	21,3	17,0	14,8
Eerder wel tevreden	37,0	31,4	30,9	39,5	45,1
Zeer tevreden	29,6	16,3	14,0	17,0	21,1

$\chi^2 = 195,3 / DF = 16 / p < .001$

Mensen die geen betaald werk verrichten, zijn in vergelijking met beroepsactieven meer tevreden met de hoeveelheid vrije tijd die ze ter beschikking hebben. Hetzelfde geldt voor mensen met een hoge beroepsstatus, vijfenvijftigplussers en respondenten die geen kinderen hebben jonger dan achttien jaar (zie tabel B.4 in de bijlagen).

2. Deelname/bezoek aan vrijetijdsactiviteiten

2.1 Algemene deelname aan vrijetijdsactiviteiten

De deelnemers aan het onderzoek kregen een lijst met zeven verschillende cultuur- en sportactiviteiten voorgelegd (zie tabel 4.2). Er werd gevraagd om voor ieder van deze activiteiten aan te geven hoe vaak ze in de afgelopen twaalf maanden door de respondent bezocht werden.

Tabel 4.2 *Bezoek aan vrijetijdsactiviteiten in de afgelopen 12 maanden, in percentages (N=4 117)*

	Nooit	1 tot 3 keer	4 tot 6 keer	7 tot 12 keer	Meer dan 12 keer
Bibliotheek	52,8	21,0	8,2	8,1	9,9
Museum, galerij of tentoonstelling	37,4	40,3	13,2	5,8	3,4
Voorstelling (ballet, dans, revue, toneel, ...)	39,9	39,8	12,4	4,6	3,2
Bioscoop	34,7	38,7	15,5	5,9	5,3
Concert of muziekfestival	39,2	41,5	12,1	4,1	3,1
Historische plaatsen in binnen en/of buitenland (kastelen, kerken, paleizen, tuinen, ...)	24,7	40,6	19,0	8,5	7,2
Sportwedstrijd	47,1	22,7	7,4	4,9	17,9

Historische bezienswaardigheden, sportwedstrijden en de bioscoop worden in vergelijking met de andere activiteiten iets vaker bezocht. Opmerkelijk is evenwel dat ongeveer de helft van alle respondenten nooit een bibliotheek bezoekt of naar een sportwedstrijd gaat. Mensen die dit wel doen, zullen dit in vergelijking met de andere activiteiten frequenter doen.

De bevindingen voor de deelname aan sportwedstrijden komen in grote lijnen overeen met de cijfers voor Vlaanderen (Pauwels & Scheerder, 2004). Voor de frequentie van de deelname aan voorstellingen en concerten treden er verschillen op. Het merendeel van de Vlamingen zegt nooit deel te nemen aan een concert of festival (Decraene e.a., 2007b; Pauwels & Scheerder, 2004). In Antwerpen is dit slechts 39 procent. Ook voor wat museum- en bibliotheekbezoek en het bezichtigen van historische gebouwen en monumenten betreft scoort Vlaanderen lager (Decraene e.a., 2007a; Pauwels & Scheerder, 2004).

2.2 Typologie van deelname aan vrijetijdsactiviteiten

Door middel van een clusteranalyse werd op basis van het participatiegedrag aan de hierboven gepresenteerde cultuur- en sportactiviteiten een typologie van vrijetijdsparticipanten geconstrueerd. Clusteranalyse is een techniek die toelaat om verschillende subgroepen te onderscheiden binnen een groep van subjecten. De idee achter deze techniek is dat alle individuen binnen een subgroep zoveel mogelijk eenzelfde profiel vertonen en zo sterk mogelijk verschillen van de profielen van de andere subgroepen. Daartoe zoekt een algoritme iteratief telkens twee respondenten met het meest gelijkende profiel en voegt deze samen tot een nieuwe observatie. Op die manier wordt steeds verder gezocht tot een evenwicht of compromis wordt gevonden tussen een zo beperkt mogelijk aantal clusters en een zo homogeen mogelijke samenstelling van de respondenten binnen een cluster. Op basis van statistische en inhoudelijke argumenten werd gekozen voor een oplossing met vier clusters van vrijetijdsparticipanten. In tabel 4.3 wordt voor elk type het gemiddelde weergegeven voor de verschillende onderscheiden vrijetijdsactiviteiten. De resultaten van de clustering moeten met de nodige nuances geïnterpreteerd worden. De resultaten geven enkel indicaties.

De vier clusters werden op basis van de gemiddelde scores op de aspecten die gebruikt werden als input voor de analyse, benoemd. De eerste groep bestaat uit respondenten die als 'passivo' kunnen worden bestempeld. Deze mensen nemen weinig tot niet deel aan de verschillende vrijetijdsactiviteiten die hen werden voorgelegd. Cluster twee ('omni') bestaat uit mensen die sporadisch participeert in zowel cultuur- als sportactiviteiten. De derde groep daarentegen omvat respondenten die vaak sportwedstrijden bezoeken, maar in mindere mate deelnemen aan

cultuuractiviteiten. De vierde en laatste groep betreft de cluster van de ‘culturo’s’. De respondenten uit deze cluster nemen eerder deel aan cultuuractiviteiten dan dat ze sportmanifestaties bezoeken.

Tabel 4.3 *Gemiddelde scores op de verschillende vrijetijdsactiviteiten voor de vier types van vrijetijdsparticipanten*

	Cluster 1 ‘passivo’	Cluster 2 ‘omni’	Cluster 3 ‘sporty’	Cluster 4 ‘culturo’
Bibliotheek	Weinig of nooit	Sporadisch	Regelmatig	Regelmatig
Museum, galerij, tentoonstelling, voorstelling, muziekfestival	Weinig of nooit	Sporadisch	Sporadisch	Regelmatig
Bioscoop	Weinig of nooit	Sporadisch	Sporadisch	Regelmatig
Historische plaatsen	Sporadisch	Regelmatig	Sporadisch	Frequent
Sportwedstrijden	Weinig of nooit	Sporadisch	Vaak	Sporadisch
N	1062	1290	828	529

2.3 Vrijetijdsparticipatie in relatie tot actieve sportdeelname

Er is een duidelijke samenhang tussen de typologie van sportparticipanten en de typologie van vrijetijdsparticipanten. Het overgrote deel van de sportinactieven blijkt ook in sterke mate inactief met betrekking tot andere vrijetijdsactiviteiten. Meer bepaald behoort 88 procent van de non-participanten tot de groep van de passivo’s. Ook de potentiële sportparticipanten zijn nadrukkelijk vertegenwoordigd (70%) binnen deze groep van vrijetijdsparticipanten. De sporadische sportparticipanten vinden we voornamelijk terug bij de omni’s en de sporty’s en slechts in beperkte mate binnen de groep van passivo’s. De intensieve sporters maken deel uit van zowel de omni’s, de sporty’s en de culturo’s. Op basis van deze bevindingen kunnen we stellen dat er een duidelijke samenhang is tussen de sportparticipatie en de deelname aan vrijetijdsactiviteiten. Sportactieven nemen met andere woorden ook actief deel aan diverse culturele en andere vrijetijdsbestedingen. De niet-sporters nemen op hun beurt weinig tot niet deel aan deze activiteiten.

Naar achtergrondkenmerken vinden we een tegenstelling tussen de passivo’s en de omni’s. Binnen de groep van vrijetijdspassievelingen vinden we in sterkere mate ouderen, lager geschoolden en personen met een lagere beroepsstatus. Binnen de groep die zowel cultuur- als sportevenementen bezoekt (omni’s) zijn jongeren, hoger geschoolden en personen met een hogere beroepsstatus en hoger netto gezinsinkomen nadrukkelijker vertegenwoordigd (zie tabel B.5 in de bijlagen).

Tabel 4.4 Typologie van vrijetijdsparticipanten, vergelijking tussen types van sportparticipanten, in percentages (N=3 980)

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Passivo	87,5	70,4	13,3	6,9	4,7
Omni	7,0	18,1	46,5	47,7	39,9
Sporty	4,7	9,8	28,1	26,2	31,6
Culturo	0,8	1,7	12,2	19,2	23,8

$\chi^2 = 2079,4 / DF=12 / p < .001$

3. Bezoek aan sportwedstrijden en –manifestaties

In wat volgt wordt een onderscheid gemaakt tussen het bezoeken van grote sportevenementen in de stad Antwerpen enerzijds en het bijwonen van andere sportwedstrijden anderzijds. Dit laatste kan zowel een topsportwedstrijd buiten de stad Antwerpen zijn als een wedstrijd van zoon, dochter, partner, enz.

3.1 Sportwedstrijden

Bijna de helft van alle respondenten (47%) bezocht geen sportwedstrijd in een periode van twaalf maanden voorafgaand aan de bevraging. Een kwart (23%) ging een enkele keer naar een wedstrijd. Achttien procent woonde minstens één keer per maand een wedstrijd bij.

De (non-)participanten vertonen onderlinge verschillen (zie tabel 4.5). Intensieve sporters bezoeken in vergelijking met de andere groepen vaker sportwedstrijden. Niet-participanten doen dit weinig tot niet. Potentiële, sporadische en gematigde sporters vertonen onderling slechts kleine verschillen. Zowat 70 procent bezoekt weinig tot geen sportwedstrijden en iets meer dan tien procent doet dit frequent.

Tabel 4.5 Sportwedstrijden bijgewoond in de afgelopen 12 maanden, vergelijking tussen types van sportparticipanten, in percentages (N=3 987)

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Nooit	76,2	57,8	41,4	45,2	32,0
1 tot 3 keer	12,9	19,8	30,3	27,1	22,8
4 tot 6 keer	3,7	4,8	8,4	9,1	8,8
7 tot 12 keer	2,1	4,6	6,0	3,9	6,7
Meer dan 12 keer	5,1	12,9	13,9	14,8	29,7

$\chi^2 = 411,9 / DF=16 / p < .001$

Mannen wonen in vergelijking met vrouwen frequenter sportwedstrijden bij (zie tabel B.6 in de bijlagen). Dit geldt eveneens voor studenten, personen met een diploma secundair of hoger niet-universitair onderwijs, werkenden, personen met een hoger netto gezinsinkomen en volwassenen zonder kinderen jonger dan achttien jaar.

3.2 Sportevenementen in de stad Antwerpen

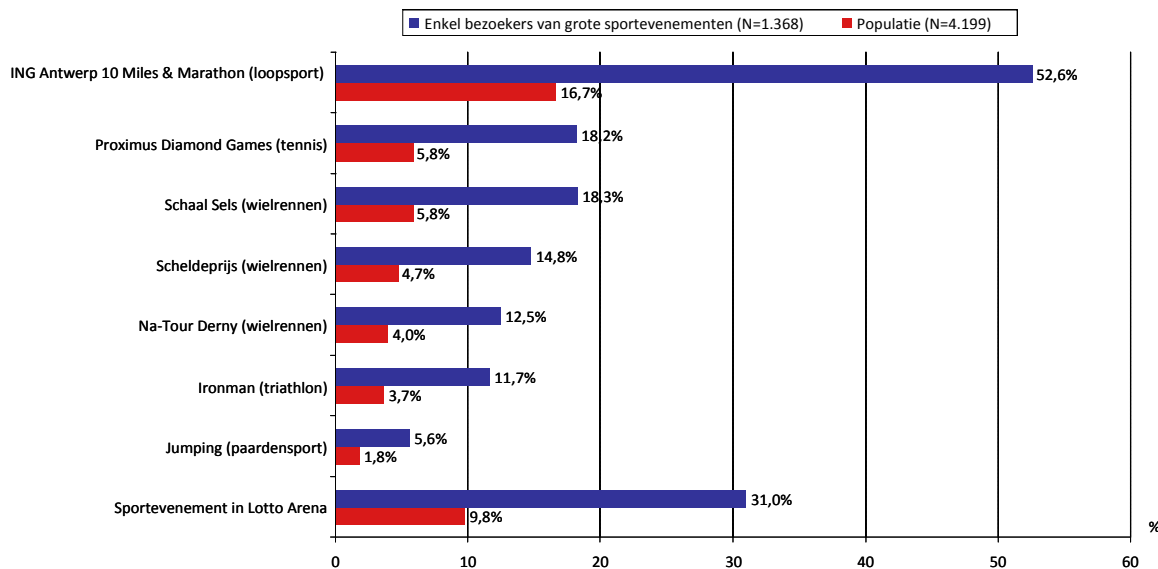
De deelnemers aan het onderzoek werd gevraagd om in een lijst met een achttal grote Antwerpse sportevenementen aan te geven welke evenementen ze het afgelopen jaar bezochten. In wat volgt wordt eerst een algemeen overzicht gegeven voor de volledige respondentengroep en vervolgens een opdeling gemaakt in functie van de types van (non-)participanten. Er dient te worden benadrukt dat deze evenementen uiteraard ook door een groot aantal niet-Antwerpenaren worden bezocht.

Eén op drie respondenten bezocht in het jaar voorafgaand aan de bevraging minstens één groot Antwerps sportevenement. De *ING Antwerp 10 Miles & Marathon* is veruit het meest populaire evenement: zeventien procent van alle respondenten bezocht dit loopsportevenement. De *Proximus Diamond Games* (6%) en de *Schaal Sels* (6%) volgen op een gedeelde tweede plaats. Sportevenementen in de Lotto Arena, zoals basketbal-, korfbal- of bokswedstrijden, werden bijgewoond door tien procent van de bevroegde Antwerpenaren. Aangezien het hier een cumulatieve van evenementen betreft, werden deze wedstrijden niet mee opgenomen in de top drie.

De *ING Antwerp 10 Miles & Marathon* is niet enkel het meest populaire sportevenement bij Antwerpenaren maar is anno 2009 met meer dan 21 500 aankomsten en ruim 10 000 toeschouwers bovendien ook het grootste loopevenement dat tot op heden in Vlaanderen plaats vond (Scheerder, 2009). Uit figuur 4.1 blijkt bovendien dat de rangorde gerespecteerd blijft wanneer we ons enkel beperken tot de groep van respondenten die minimaal één keer een evenement bezocht in het

afgelopen jaar. Zo was ruim de helft van deze groep als bezoeker aanwezig op de *ING Antwerp 10 Miles & Marathon*.

Figuur 4.1 Sportevenementen in de stad Antwerpen bijgewoond in de afgelopen 12 maanden, in functie van de subgroep van evenementenbezoekers (N=1 368) en de volledige respondentengroep (N=4 199)

Tabel B.7 in de bijlagen geeft voor de geselecteerde Antwerpse sportevenementen de verdeling in functie van geslacht, leeftijd, opleidingsniveau, beroepsstatus, gezinsinkomen en het al dan niet hebben van kinderen jonger dan achttien jaar. Voor alle evenementen geldt dat mannen meer deelnemen dan vrouwen. Met de leeftijd daalt het aandeel dat de *ING Antwerp 10 Miles & Marathon*, de *Proximus Diamond Games* of een sportwedstrijd in de Lotto Arena bezocht.

Bijna de helft van de bezoekers van een groot sportevenement in de stad Antwerpen is een intensieve sporter. De gematigde en de sporadische sportparticipanten zijn goed voor respectievelijk 23 en elf procent. In vergelijking met de sporadische sporters ligt de interesse van de potentiële sporters (15%) voor sportevenementen wat hoger. De non-participanten hinken achterop: vijf procent van de bezoekers van een groot Antwerps sportevenement is een niet-sporter.

Tabel 4.6 Sportwedstrijden bijgewoond in de afgelopen 12 maanden, vergelijking tussen types van sportparticipanten, %-ja/rijpercentages (N=4 097)

	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
ING Antwerp 10 Miles & Marathon (loopsport)	3,0	11,4	10,9	23,6	51,1
Proximus Diamond Games (tennis)	4,6	8,3	14,1	22,8	50,2
Schaal Sels (wielrennen)	7,5	20,0	9,6	23,8	39,2
Scheldeprijs (wielrennen)	5,1	16,8	9,2	23,0	45,9
Na-Tour Dorny (wielrennen)	6,8	22,8	9,9	20,4	40,1
Ironman (triathlon)	1,3	14,3	7,8	26,6	50,0
Jumping (paardensport)	2,7	14,9	6,8	31,1	44,6
Sportevenement in Lotto Arena	3,6	12,4	12,9	23,6	47,4

Voor alle opgelijste sportevenementen scoren de intensieve sportparticipanten het hoogst. Voor de wielerevenementen (*Na-Tour Dorny*, *Schaal Sels* en *Scheldeprijs*) ligt hun aandeel ietwat lager. Opmerkelijk is dat net voor deze evenementen het aandeel potentiële sporters wat hoger ligt in vergelijking met hun aandeel voor de overige evenementen.

4. Verenigingsparticipatie

Drie op vijf respondenten is lid van minstens één vereniging. Dit betekent dat zij actief deelnemen en/of bestuurder of vrijwilliger zijn in een vereniging. Vijf procent van de bevroegden geeft aan lid te zijn van twee of meer verenigingen. Sportverenigingen blijken het populairst te zijn (38%). Op de tweede en de derde plaats staan culturele verenigingen (11%) en socio-culturele verenigingen (10%). In vergelijking met Vlaanderen zijn er een aantal verschillen. Zo becijferden Pauwels en Scheerder (2004) dat 49 procent van de Vlaamse bevolking actief lid is van één of andere vereniging. Eén op vijf is lid van een sportvereniging, acht procent is lid van een hobbyclub en vier procent van een socio-culturele vereniging.

In tabel 4.7 wordt de verenigingsparticipatie weergegeven voor de verschillende groepen van sport(non)participanten. Het is wellicht niet vreemd dat binnen de groep van de gematigde en de intensieve sporters, het aandeel leden van een sportvereniging hoger ligt in vergelijking met de andere participantengroepen.

Tabel 4.7 *Lidmaatschap van verenigingen (actief, bestuurder en/of vrijwilliger), vergelijking tussen types van sportparticipanten, %-ja (N=4 097)*

	Algemeen	Niet-participant	Potentiële sportparticipant	Sporadische sportparticipant	Gematigde sportparticipant	Intensieve sportparticipant
Sportvereniging	37,6	6,8	14,1	21,0	45,8	68,1
Culturele Vereniging (toneel, muziek, ...)	10,5	8,6	8,4	11,3	13,9	10,5
Socio-culturele vereniging (KAV, Davidsfonds, ...)	10,1	9,8	7,7	8,8	13,6	10,6
Wijk- of buurtcomité	6,7	5,1	7,1	7,9	6,2	7,0
Hobbyclub (koken, postzegels verzamelen, ...)	6,6	4,8	5,3	7,2	7,4	7,2
Jeugdvereniging	4,4	1,5	3,2	5,1	4,6	6,0
Studentenvereniging	2,6	0,8	1,6	1,2	4,2	3,5
Verenigingsparticipatie	57,4	30,2	38,6	50,1	66,7	78,6
Verenigingsparticipatie (exclusief actief lidmaatschap sportvereniging)	36,2	27,3	32,3	40,5	41,0	38,0

Wat het lidmaatschap van sportverenigingen betreft zijn mannen, hoger geschoolden, studenten, personen met een hoge beroepsstatus en mensen met een hoger netto gezinsinkomen sterker vertegenwoordigd (zie tabel B.7). Dit sluit aan bij de bevindingen van Pauwels en Scheerder (2004) met betrekking tot de Vlaamse populatie.

5. Besluit

In dit hoofdstuk stond de passieve sport- en cultuurparticipatie centraal. Meer specifiek werd nagegaan of er een relatie gevonden kon worden tussen sportdeelname en het bezoeken van culturele en/of sportieve evenementen. Uit de resultaten blijkt dat er een verband is tussen de actieve sportparticipatie en de deelname aan culturele en sportieve activiteiten. De intensieve sportparticipant blijkt ook de voornaamste bezoeker te zijn van culturele bezienswaardigheden, sportwedstrijden en sportevenementen. De niet-sporter is daarentegen veelal ook een non-participant van culturele en sportieve evenementen. Dit geeft aan dat de oorzaak voor het niet-sporten door deze groep van participanten wellicht niet zozeer dient gezocht te worden binnen het sportaanbod en de sportvoorzieningen op zich, maar veelal een probleem is van algemene non-participatie of desinteresse ten aanzien van vrijetijdsactiviteiten.

In het volgende en laatste deel van dit rapport worden de voornaamste bevindingen van het onderzoek summier weergegeven..

SYNTHESE

In dit laatste luik wordt een synthese gegeven van het voorliggende onderzoeksrapport. Op die manier krijgt de lezer in een oogopslag de belangrijkste onderzoeksresultaten te zien.

1. Situering en opzet van het onderzoek

In het najaar 2008 en het voorjaar 2009 werd door de stad Antwerpen een onderzoek uitgevoerd naar de sportparticipatie en de sportbehoeften van haar 16- tot en met 80-jarige inwoners. In dit onderzoeksproject stond de Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van de K.U.Leuven in voor de wetenschappelijke onderbouw en de analyse van de ter beschikking gestelde gegevens. De doelstelling van het onderzoek was na te gaan:

- hoe groot de markt van de sportende Antwerpenaren is (marktgrootte);
- wie (niet) sport, binnen welke context (profiel);
- waarom iemand (niet) sport (drijfveren);
- hoe het sportaanbod ervaren wordt (bekendheid, tevredenheid en toegankelijkheid).

Om de verschillende doelstellingen en de daaraan verbonden onderzoeksvragen te beantwoorden werden door de stad Antwerpen vijf afzonderlijke databestanden samengevoegd tot één basisbestand. Ieder van deze deelbestanden werd samengesteld op basis van verschillende survey-methodes, namelijk: (1) een telefonische bevraging, (2) een schriftelijke bevraging, (3) een online-bevraging, (4) een bevraging bij een panel samengesteld door de stad Antwerpen, en (5) een bevraging bij een panel samengesteld door Made4it.

Het uitgezuiverde databestand telde 3 978 respondenten¹². Door middel van een weging ($N_{\text{gewogen}} = 4\ 199$) werd er gecorrigeerd voor de ondervertegenwoordiging van bepaalde groepen in het databestand. Op die manier kunnen uitspraken worden geformuleerd omtrent de sportparticipatie en de sportbehoeften van de 16- tot en met 80-jarige inwoners van de stad Antwerpen.

¹² Dubbels en respondenten die een groot aantal vragen blanco lieten werden uit het databestand verwijderd. Verder werd er op toegezien dat de woonplaats (district), geslacht, en de leeftijd van de respondenten gekend was en werden enkel respondenten uit één van de negen Antwerpse districten in rekening gebracht.

2. Belangrijkste resultaten

2.1 Profiel van de sportbeoefening in Antwerpen

2.1.1 Ruim zes op tien Antwerpenaren tussen 16 en 80 jaar oud zijn sportactief

Uit het onderzoek blijkt dat anno 2008 65 procent van de respondenten aangeeft meermaals per maand te sporten in de vrije tijd. Het merendeel van deze groep is meermaals per week sportactief. Deze resultaten liggen in de lijn van de bevindingen uit grootschalig participatieonderzoek in Vlaanderen.

2.1.2 Geen interesse en gebrek aan tijd zijn de voornaamste redenen voor sportinactiviteit

Ongeveer één op drie Antwerpenaren tussen 16 en 80 jaar oud is niet of slechts een toevallige keer sportactief. Als voornaamste redenen hiervoor worden geen interesse en een gebrek aan tijd opgegeven. Eén vijfde van de sportinactieven kampt met gezondheidsproblemen. Eenzelfde aandeel geeft aan dat het lid- of lesgeld gerelateerd aan het beoefenen van een sport, te duur is. Hindernissen die door sportaanbieders en/of sportfacilitatoren relatief eenvoudig zouden kunnen worden opgevangen - zoals kinderopvang, de bekendheid en bereikbaarheid van het sportaanbod, de veiligheid van de sportomgeving of de kwantiteit van het sportaanbod - worden weinig tot niet aangehaald als reden voor sportinactiviteit.

2.1.3 Loopsport is de meest populaire sporttak

Driekwart van de sportactieve Antwerpenaren zijn solosporters, tien procent beoefent een sport die een tegenstander vereist (duosport) en eenzelfde aandeel doet aan teamsport. Loopsport is de populairste sporttak, op de voet gevolgd door fitness en recreatief fietsen. Zwemmen en wandelsport vervolledigen de top vijf. Deze twee sporten worden net als fitness in iets sterkere mate door vrouwen beoefend. Mannen zijn duidelijk sterker vertegenwoordigd binnen de groep van recreatieve fietsers.

De top tien van de meest beoefende sporten in Antwerpen is in grote lijnen gelijklopend aan deze voor Vlaanderen. Opmerkelijk is wel de prominente plaats die fitness inneemt in de stad Antwerpen. De stedelijke context en de aanwezigheid van fitnesscentra in de regio Antwerpen is hier wellicht niet vreemd aan.

2.1.4 Diversiteit qua sportcontext, -gezelschap en -locatie

Bijna de helft van de sportactieve Antwerpenaren sport in een club. Zestien procent sport in een commercieel verband en een kleine 40 procent doet uitsluitend buiten een club aan sport. De groep van niet-clubgebonden sporters is sportactief met vrienden of alleen, en dit in outdoor

sportomgevingen zoals parken, bossen, pleinen en/of in publieke sportvoorzieningen. Gezien de sterke voorkeur voor sporten als loopsport, recreatief fietsen en/of recreatief wandelen is het niet vreemd dat outdoor sportomgevingen het meest populair zijn bij de sportieve Antwerpenaren. Twee op vijf sport in publieke sportvoorzieningen zoals een sporthal of een zwembad. Eén op drie maakt gebruik van voorzieningen in een commercieel sportcentrum zoals bijvoorbeeld een fitness- of squashcentrum.

2.2 Typologie van sportparticipanten

2.2.1 Vijf types van sportparticipanten

Op basis van de interesse voor actieve sportbeoefening en de frequentie van de sportbeoefening kunnen vijf types van sportparticipanten onderscheiden worden: (i) de non-participant die niet sport en ook niet geïnteresseerd is in actieve sport (11%); (ii) de potentiële sportparticipaat die eveneens niet sport, maar wel interesse heeft voor actieve sportbeoefening (24%); (iii) de sporadische sportparticipaat die maximaal één keer per maand sportactief is (11%); (iv) de gematigde sportparticipaat die maximaal één keer per week sportactief is (22%); en (v) de intensieve sportparticipaat die meermaals per week sport (32%).

Interessant is dat bijna een kwart van alle respondenten aangeeft niet te sporten, maar wel interesse heeft om te gaan sporten. Deze groep van potentiële sporters heeft interesse voor fitness, zwemmen, loopsport, recreatief fietsen en Oosterse vechtsporten. Deze groep van non-participanten kan bijgevolg als de belangrijkste groeimarkt voor actieve sportbeoefening worden beschouwd.

2.2.2 Types van sportparticipanten vertonen verschillen inzake sociaal profiel

Uit de resultaten blijkt dat de sportparticipatie in de stad Antwerpen sociaal gelaagd is. Mannen, jongeren, hoger opgeleiden, studenten en personen met een hogere beroepsstatus kunnen in sterkere mate worden teruggevonden bij de intensieve sportparticipanten. Anderzijds zijn binnen de groep van respondenten die (nog) niet sporten, maar hiervoor wel interesse hebben, ouderen, vrouwen en ouders met jonge kinderen iets nadrukkelijker aanwezig. Jongeren hebben meer kans dan ouderen om intensiever aan sport te doen. Eenzelfde redenering gaat op voor laaggeschoolden versus hoger geschoolden en respondenten met kinderen jonger dan achttien jaar in vergelijking met respondenten zonder kinderen jonger dan achttien jaar.

2.2.3 Gezondheidsmotieven zijn een voorname drijfveer om te sporten

Alle respondenten sporten voornamelijk (of zouden dit doen) omwille van gezondheidsmotieven, als ontspanning, in functie van een goede conditie en/of het plezier. Sportactieven onderschrijven nadrukkelijker deze motieven, in vergelijking met niet-sporters. Potentiële sportparticipanten doen

dit op hun beurt in sterkere mate in vergelijking met niet-participanten. Dezelfde redenering geldt ook voor de eigenschappen die mensen aan sport toebedelen, met uitzondering van de attributen 'duur' en 'ontoegankelijk' die in sterkere mate door de niet-sporters worden onderschreven. Ook hier zijn de positief geformuleerde eigenschappen iets meer uitgesproken binnen de groep van sportparticipanten.

2.2.4 Tevredenheid over het sportaanbod, de sportpromotie en de sportinfrastructuur

De tevredenheid over de initiatieven die de stad Antwerpen neemt met betrekking tot sport is relatief groot. De verschillen tussen de diverse groepen van participanten zijn verwaarloosbaar.

2.3 Deelname aan evenementen en bezienswaardigheden

2.3.1 Verband tussen sportdeelname en algemene vrijetijdsparticipatie

Er kan een duidelijk verband worden vastgesteld tussen de sportparticipatie enerzijds en de deelname aan culturele en sportieve evenementen anderzijds. De intensieve sportparticipant bezoekt opvallend meer culturele bezienswaardigheden en sportevenementen. De niet-sporter is daarentegen veelal ook een non-participant wat de deelname aan culturele en sportieve evenementen betreft. De sportinactiviteit van deze groep lijkt met andere woorden een probleem te zijn van algemene non-participatie of desinteresse ten aanzien van vrijetijdsactiviteiten.

2.3.2 ING Antwerp 10 Miles & Marathon is veruit het meest populaire evenement

Een derde van alle respondenten bezocht in een periode van twaalf maanden voorafgaand aan het onderzoek minstens één groot Antwerps sportevenement. De *ING Antwerp 10 Miles & Marathon* is duidelijk het meest populair, gevolgd door de *Proximus Diamond Games* en de *Schaal Sels*. Ook hier geldt dat intensieve sportparticipanten deze evenementen vaker bezoeken.

2.3.3 Drie op vijf respondenten zijn lid van minstens één vereniging

Bijna 60 procent van de respondenten is lid van minstens één vereniging. Vier van de tien bevraagde Antwerpenaren zijn lid van een sportvereniging. Op de tweede en de derde plaats staan culturele verenigingen (11%) en socio-culturele verenigingen (10%). De algemene verenigingsparticipatie en het lidmaatschap van sportverenigingen liggen boven het Vlaamse gemiddelde. Ook hier is er een verband met de actieve sportdeelname. Het is wellicht niet vreemd dat binnen de groep van de gematigde en de intensieve sporters, het aandeel leden van een sportvereniging hoger ligt in vergelijking met de andere participantengroepen.

BIBLIOGRAFISCHE REFERENTIELIJST

- Casteleyn, B., Mattheesen, W., Stoop, R., Van Landeghem, P., De Meyer, S. & van Aarle, P. (2009). *Onderzoeksrapport. Sportparticipatie in Antwerpen*. Antwerpen: Antwerpen Sportstad.
- Decraene, M., Glorieux, I. & Moens, M. (2007b). De participatie aan het sociaal-cultureel volwassenenwerk, de bibliotheken, de cultuurcentra en de amateurkunsten. In: R. Laermans (Ed.). *Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde visie op de cultuurdeelname in Vlaanderen* (Cultuurkijker). (pp. 190-220). Antwerpen: De Boeck.
- Decraene, M., Laermans, R., Lievens, J. & De Meulemeester, H. (2007a). De muziekparticipatie. In: R. Laermans (Ed.). *Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde visie op de cultuurdeelname in Vlaanderen* (Cultuurkijker). (pp. 140-163). Antwerpen: De Boeck.
- M.A.S. (2008). *CATI en data-entry van nulmeting sportparticipatie en –behoeften. Technisch verslag CATI-veldwerk*. Leuven: Market Analysis & Synthesis.
- Pauwels, G., & Scheerder, J. (2004). *Tijd voor vrije tijd? Vrijetijdsparticipatie in Vlaanderen: sport, cultuur, media, sociale participatie en recreatie* (Stativaria 32). Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap/Administratie Planning & Statistiek.
- Scheerder, J. (2003). *Gelijke speelvelden? Sociale gelaagdheid van de vrijetijdssport vanuit een sociaal-cultureel veranderingsperspectief*. Leuven: KULeuven/Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen; doctoraatsproefschrift.
- Scheerder, J. (2007). *Tofsport in Vlaanderen. Groei, omvang en segmentatie van de Vlaamse recreatiesportmarkt*. Antwerpen: F&G Partners.
- Scheerder, J. (2009). Klaar? ... Start! Loopsport aan zet. In: J. Scheerder & F. Boen (Eds.). *Vlaanderen loopt! Sociaal-wetenschappelijk onderzoek naar de loopsportmarkt*. Gent: Academia Press. (in press)
- Scheerder, J., Decraene, M. & Laermans, R. (2007a). De deelname aan vrijetijdssport. In: R. Laermans (Ed.). *Cultuurparticipatie in meervoud. Empirische bouwstenen voor een genuanceerde visie op de cultuurdeelname in Vlaanderen* (Cultuurkijker). (pp. 246-265). Antwerpen: De Boeck.
- Scheerder, J. & Pauwels, G. (2002). *Vlaanderen sportief gepeild! Resultaten voor de APS-survey 1999* (Stativaria 26). Brussel: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap/Administratie Planning & Statistiek.
- Scheerder, J. & Pauwels, G. (2005). In-actie(f)? Naar een verklaringsmodel voor actieve sportbeoefening in Vlaanderen. In: J. Lievens & H. Waeghe (Eds.). *Cultuurparticipatie in breedbeeld. Eerste analyses van de survey 'Cultuurparticipatie in Vlaanderen 2003-2004'* (Cultuurkijker). (pp. 139-166). Antwerpen: De Boeck.

- Scheerder, J., Taks, M., Vanreusel, B. & Renson, R. (2002). *30 jaar breedtesport in Vlaanderen: participatie en beleid. Trends 1969-1999* (Sport & Maatschappij 1). Gent: Publicatiefonds voor Lichamelijke Opvoeding.
- Scheerder, J. & Vanreusel, B. (2009). Over gulzige instituties en lichte gemeenschappen. Het Vlaams Sport voor Allen-beleid in een stroomversnelling. (pp. 30-53). In: H. Wittock & T. Van Steendam (Eds.). *Sport verruimd. 5 jaar Vlaams sportbeleid (2004-2009)*. Kessel-Lo: Van der Poorten.
- Scheerder, J., Vanreusel, B. & Pauwels, G. (2007b). Breedtesport in Vlaanderen gepeild. Trends en profielen 1999-2006. (pp. 225-281). In: J. Lemaître & J. Pickery (Eds.). *Vlaanderen Gepeild!* Brussel: Studiedienst van de Vlaamse Regering.
- Scheerder, J. & Vos, S. (2008). *Sportbeoefening in Vlaanderen bij schoolgaande jongeren en hun ouders. Participatietrends 2007* (Intern werkdocument). Leuven: KULeuven/Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen.
- Scheerder, J. & Vos, S. (2009). *Sportbeleidsplanning in Vlaanderen. Een inhoudelijke en financiële analyse* (Beleid & Management in Sport 1). Leuven: KULeuven/Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.
- Stoop, R. & Vertommen, S. (2009). *Stadsmonitor survey stad Antwerpen. Rapportering editie 2008*. Antwerpen: stad Antwerpen/Studiedienst stadsobservatie BZ/SSO.
- Suls, E. & Thys, K. (2008). *Sportconsumptie van jongeren uit het lager en het secundair onderwijs. Onderzoek naar de relatie tussen de consumptie van sportgoederen, actieve sportbeoefening, socio-economische en psychografische achtergrondkenmerken*. Leuven: KULeuven/Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen; niet-gepubliceerde masterproef.

BIJLAGEN

Tabel B.1 Motieven om te sporten naar achtergrondkenmerken, in percentages

	Gezondheid	Grenzen verleggen	Ontspannen	Groepsgeest	Weg zijn van huis	Voor de kick	Voor het plezier	Mooi lichaam	Vriendschap/gezelligheid	Goede conditie	Competitie
Totaal	92,9	41,3	88,5	37,3	16,6	19,0	84,6	52,1	58,7	88,2	16,1
Geslacht											
Man	92,3	41,2	88,7	13,5	21,1	85,5	40,1	58,0	87,1	87,1	22,4
Vrouw	93,5	41,4	88,3	19,6	17,0	83,9	63,3	59,4	89,2	89,2	10,0
<i>Significantie</i>	NS	NS	NS	***	***	**	NS	***	NS	*	***
Leeftijd											
16 – 24 jaar	95,9	63,1	88,0	43,7	31,7	32,8	91,2	78,5	66,0	93,2	28,0
25 – 34 jaar	94,9	51,3	92,1	36,1	17,7	25,2	86,5	69,7	55,0	93,3	20,1
35 – 44 jaar	95,7	44,1	91,4	34,3	16,1	21,5	86,5	60,5	56,8	92,8	14,7
45 – 54 jaar	93,1	36,1	90,4	34,6	11,4	13,2	85,2	43,0	55,8	89,5	10,6
55 – 64 jaar	90,5	24,0	84,8	34,3	10,2	8,2	79,1	26,4	60,7	81,2	10,7
65+	86,0	19,6	81,4	41,6	10,5	7,2	76,7	16,5	59,9	74,3	9,5
<i>Significantie</i>	***	***	***	**	***	***	***	***	**	***	***
Opleidingsniveau											
Maximaal lager onderwijs	86,3	41,6	78,4	39,9	20,5	21,6	74,6	48,9	62,4	79,8	17,9
Secundair onderwijs	92,2	42,0	88,4	41,5	17,1	20,5	85,2	53,3	61,9	85,9	18,6
Hoger niet-universitair onderwijs	94,4	40,7	91,1	35,4	14,8	16,8	86,3	49,4	57,3	90,7	14,1
Universitair onderwijs	96,1	40,9	89,4	28,6	16,8	18,3	85,7	56,7	51,1	94,2	12,7
<i>Significantie</i>	***	NS	***	***	NS	NS	***	*	***	***	**
Beroepsstatus											
Student	97,2	62,2	88,2	46,0	32,7	33,8	92,5	79,2	64,1	95,1	31,8
Werkzoekend	89,2	41,1	83,2	44,9	30,0	24,8	81,7	53,2	67,3	87,6	20,9
Zonder beroep (vb. invalide)	88,2	41,5	81,9	44,8	27,0	23,0	75,8	47,6	60,0	77,3	10,0
Huisvrouw / huisman	91,5	36,3	82,4	34,5	18,5	12,3	73,9	51,4	64,7	80,4	6,0
(Brug)gepensioneerd	87,5	20,8	83,2	40,5	9,1	7,3	79,4	18,2	59,2	77,0	10,7
Arbeider	90,6	41,2	85,4	35,8	16,2	21,1	80,0	54,7	56,8	84,5	19,2
Bediende	95,5	45,8	92,1	34,2	15,3	19,7	87,4	59,4	57,4	93,4	14,6
Zelfstandige	92,3	37,5	92,6	30,4	14,0	20,8	87,5	53,2	54,8	92,2	14,7
Vrij beroep	100,0	46,3	94,2	31,7	9,5	16,9	89,2	64,1	55,4	94,2	11,1
Kader	96,4	42,5	95,1	36,9	10,7	16,9	89,0	45,8	54,2	90,5	15,9
<i>Significantie</i>	***	***	***	***	***	***	***	***	NS	***	***
Gezinsinkomen											
< 1000 €	88,0	40,4	77,0	35,1	31,6	23,4	73,7	49,2	56,9	77,3	12,0
1000-1999 €	90,9	37,5	86,6	37,9	16,4	16,1	81,4	45,8	58,4	84,2	14,8
2000-2999 €	95,4	42,3	91,0	34,7	12,1	18,2	87,0	53,5	57,2	91,1	15,9
3000-3999 €	95,2	44,5	92,9	36,7	12,7	17,8	90,0	56,6	58,4	93,2	13,7
> 4000 €	93,0	40,4	85,8	36,2	12,8	16,9	83,8	51,6	55,5	91,0	17,8
<i>Significantie</i>	***	NS	***	NS	***	NS	***	***	NS	***	NS
Kinderen jonger dan 18 jaar											

Ja		95,4	47,9	90,1	36,7	17,8	22,2	86,7	62,2	58,6	92,8	17,1
Neen		91,6	37,8	87,6	37,5	15,9	17,3	83,5	46,7	58,8	85,7	15,5
	<i>Significantie</i>	***	***	*	NS	NS	***	*	***	NS	***	NS

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.2 Eigenschappen van sport naar achtergrondkenmerken, in percentages

	Veilig	Energiek	Eerlijk	Toegankelijk	Goedkoop	Respectvol	Gedisciplineerd	Gezond	Voor iedereen	Belangrijk
Totaal	84,8	70,3	91,7	90,5	52,4	93,6	92,2	97,3	91,8	90,9
Geslacht										
Man	83,8	71,9	90,0	92,4	60,9	92,9	91,4	96,6	93,9	89,3
Vrouw	85,7	68,8	93,4	88,8	44,4	94,3	93,1	97,9	89,9	92,5
<i>Significantie</i>	NS	*	***	***	***	NS	NS	*	***	**
Leeftijd										
16 – 24 jaar	86,3	63,8	95,0	91,3	47,3	94,5	90,8	96,8	93,8	92,5
25 – 34 jaar	87,0	71,3	93,5	88,1	46,6	95,5	93,2	98,2	91,6	93,3
35 – 44 jaar	88,2	74,0	91,8	90,4	51,4	95,0	94,5	98,3	91,4	92,5
45 – 54 jaar	84,5	73,7	90,5	91,4	52,1	92,5	92,5	97,3	91,7	90,9
55 – 64 jaar	79,7	69,5	89,2	91,3	56,3	90,2	90,1	95,8	90,5	87,2
65+	80,7	67,9	88,9	91,7	65,0	92,5	91,1	96,4	92,1	87,0
<i>Significantie</i>	***	**	***	NS	***	**	*	*	NS	***
Opleidingsniveau										
Maximaal lager onderwijs	79,0	57,8	87,1	87,3	45,1	89,1	88,8	95,8	91,6	87,4
Secundair onderwijs	85,0	68,9	91,4	89,9	48,8	93,2	91,7	97,7	91,7	91,8
Hoger niet-universitair onderwijs	87,1	73,7	92,7	91,5	54,8	94,7	92,4	97,1	91,8	91,2
Universitair onderwijs	82,6	73,7	93,4	91,8	60,9	95,3	95,2	97,1	92,6	89,9
<i>Significantie</i>	**	***	**	NS	***	**	**	NS	NS	NS
Beroepsstatus										
Student	83,2	62,8	93,8	91,6	48,9	95,6	93,0	97,7	94,1	90,9
Werkzoekend	86,2	66,1	91,1	89,3	43,0	91,5	89,2	96,4	86,1	93,3
Zonder beroep (vb. invalide)	89,4	62,7	89,1	70,8	39,7	83,3	89,9	94,3	89,7	92,4
Huisvrouw / huisman	83,6	70,1	92,2	87,0	47,1	94,6	91,4	96,6	90,8	92,3
(Brug)gepensioneerd	80,2	67,8	89,1	92,2	64,5	91,9	90,7	96,1	92,1	86,4
Arbeider	86,0	69,1	87,3	90,0	47,0	92,3	89,6	97,2	93,1	88,7
Bediende	86,7	72,1	93,4	90,4	48,7	94,3	93,0	97,8	91,2	93,2
Zelfstandige	86,8	77,5	92,1	93,8	55,7	96,0	94,3	98,3	92,6	89,5
Vrij beroep	82,4	81,2	95,5	90,9	63,2	92,4	92,8	100,0	92,9	88,2
Kader	85,3	75,5	94,1	92,3	63,3	95,1	95,5	96,8	91,9	92,8
<i>Significantie</i>	*	***	**	***	***	**	NS	NS	NS	***
Gezinsinkomen										
< 1000 €	81,3	59,5	88,5	83,8	44,2	89,2	91,8	95,4	87,2	83,8
1000-1999 €	84,0	69,0	89,2	89,7	49,7	92,0	89,9	96,6	90,7	90,6
2000-2999 €	85,8	72,9	91,4	91,8	54,9	94,0	93,2	98,1	92,6	91,6
3000-3999 €	88,3	74,5	96,5	93,8	57,4	96,6	93,8	97,9	93,1	92,9
> 4000 €	78,8	69,9	94,9	91,3	62,9	93,3	94,2	95,7	90,3	90,3
<i>Significantie</i>	**	***	***	***	***	***	*	*	*	**
Kinderen jonger dan 18 jaar										
Ja	87,5	70,4	93,1	89,9	49,7	95,7	94,6	98,1	91,4	93,4
Neen	83,4	70,2	91,1	90,9	53,8	92,5	91,0	96,8	92,1	89,6
<i>Significantie</i>	**	NS	*	NS	*	***	***	*	NS	***

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.3 *Houding ten aanzien van sport in Antwerpen naar achtergrondkenmerken, gemiddelde schaalscores (min=0, max=10)*

	Gemiddelde schaalscore
Totaal	6,4
Geslacht	
Man	6,3
Vrouw	6,4
<i>Significantie</i>	NS
Leeftijd	
16 – 24 jaar	6,2
25 – 34 jaar	6,2
35 – 44 jaar	6,3
45 – 54 jaar	6,4
55 – 64 jaar	6,6
65+	6,3
<i>Significantie</i>	**
Opleidingsniveau	
Maximaal lager onderwijs	6,3
Secundair onderwijs	6,4
Hoger niet-universitair onderwijs	6,3
Universitair onderwijs	6,3
<i>Significantie</i>	NS
Beroepsstatus	
Student	6,2
Werkzoekend	6,0
Zonder beroep (vb. invalide)	5,6
Huisvrouw / huisman	6,3
(Brug)gepensioneerd	6,6
Arbeider	6,3
Bediende	6,4
Zelfstandige	6,2
Vrij beroep	6,3
Kader	6,1
<i>Significantie</i>	***
Gezinsinkomen	
< 1000 €	6,0
1000-1999 €	6,3
2000-2999 €	6,4
3000-3999 €	6,5
> 4000 €	6,1
<i>Significantie</i>	***
Kinderen jonger dan 18 jaar	
Ja	6,4
Neen	6,3
<i>Significantie</i>	NS

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.4 Tevredenheid over de hoeveelheid vrije tijd naar achtergrondkenmerken, gemiddelde schaalscores (min=1, max=5)

	Gemiddelde schaalscore
Totaal	3,5
Geslacht	
Man	3,6
Vrouw	3,4
	Significantie ***
Leeftijd	
16 – 24 jaar	3,4
25 – 34 jaar	3,1
35 – 44 jaar	3,1
45 – 54 jaar	3,2
55 – 64 jaar	3,9
65+	4,3
	Significantie ***
Opleidingsniveau	
Maximaal lager onderwijs	3,5
Secundair onderwijs	3,5
Hoger niet-universitair onderwijs	3,4
Universitair onderwijs	3,2
	Significantie ***
Beroepsstatus	
Student	3,5
Werkzoekend	3,6
Zonder beroep (vb. invalide)	3,6
Huisvrouw / huisman	3,8
(Brug)gepensioneerd	4,3
Arbeider	3,2
Bediende	3,2
Zelfstandige	3,0
Vrij beroep	3,2
Kader	2,8
	Significantie ***
Gezinsinkomen	
< 1000 €	3,3
1000-1999 €	3,6
2000-2999 €	3,4
3000-3999 €	3,3
> 4000 €	3,2
	Significantie ***
Kinderen jonger dan 18 jaar	
Ja	3,0
Neen	3,7
	Significantie ***

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.5 Typologie van vrijetijdsparticipanten naar achtergrondkenmerken, in percentages

	Passivo	Omni	Sporty	Culturo	Significantie
Totaal	28,9	34,4	22,5	14,2	
Geslacht					***
Man	31,0	33,5	23,5	12,0	
Vrouw	26,6	35,3	21,5	16,6	
Leeftijd					***
16 – 24 jaar	11,4	35,1	33,4	20,1	
25 – 34 jaar	21,4	40,8	25,8	12,0	
35 – 44 jaar	24,5	37,5	22,5	15,5	
45 – 54 jaar	30,6	34,5	22,1	12,8	
55 – 64 jaar	36,3	30,9	18,4	14,3	
65+	51,0	25,5	12,1	11,4	
Opleidingsniveau					***
Maximaal lager onderwijs	47,4	25,3	17,7	9,6	
Secundair onderwijs	31,7	32,1	22,1	14,1	
Hoger niet-universitair onderwijs	23,9	38,7	22,9	14,6	
Universitair onderwijs	18,2	38,2	26,0	17,5	
Beroepsstatus					***
Student	8,6	31,4	36,3	23,7	
Werkzoekend	37,4	27,8	21,7	13,0	
Zonder beroep (vb. invalide)	50,7	26,7	14,7	8,0	
Huisvrouw / huisman	50,7	25,8	15,4	8,1	
(Brug)gepensioneerd	44,5	28,3	13,6	13,6	
Arbeider	33,5	34,6	20,0	11,9	
Bediende	22,7	37,1	24,8	15,4	
Zelfstandige	19,8	45,0	22,5	12,6	
Vrij beroep	13,6	50,0	30,3	6,1	
Kader	16,1	44,5	28,4	10,9	
Gezinsinkomen					***
< 1000 €	46,7	31,3	13,8	8,3	
1000-1999 €	35,7	33,4	20,3	10,7	
2000-2999 €	27,0	38,0	22,4	12,7	
3000-3999 €	17,0	41,4	25,8	15,8	
> 4000 €	21,9	33,2	27,7	17,2	
Kinderen jonger dan 18 jaar					**
Ja	25,5	33,7	24,7	16,0	
Neen	30,5	34,7	21,4	13,4	

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.6 Sportwedstrijden bijgewoond in de afgelopen 12 maanden naar achtergrondkenmerken, in percentages

	Nooit	1 tot 3 keer	4 tot 6 keer	7 tot 12 keer	> 12 keer	Significantie
Totaal						
Geslacht						***
Man	37,9	22,7	8,4	5,8	25,2	
Vrouw	55,5	22,8	6,5	4,1	11,2	
Leeftijd						***
16 – 24 jaar	40,1	21,9	10,7	5,2	22,1	
25 – 34 jaar	49,0	25,3	6,6	3,8	15,3	
35 – 44 jaar	40,1	23,1	8,3	6,1	22,5	
45 – 54 jaar	46,7	20,5	6,6	5,1	21,1	
55 – 64 jaar	52,4	22,8	4,9	5,6	14,4	
65+	54,2	22,3	7,2	4,2	12,2	
Opleidingsniveau						**
Maximaal lager onderwijs	53,4	24,0	6,2	3,6	12,8	
Secundair onderwijs	45,2	21,7	7,5	5,5	20,1	
Hoger niet-universitair onderwijs	45,0	23,6	7,9	5,2	18,3	
Universitair onderwijs	52,4	23,0	6,9	3,7	14,0	
Beroepsstatus						***
Student	37,5	21,5	9,9	5,8	25,3	
Werkzoekend	60,5	16,0	5,9	4,2	13,4	
Zonder beroep (vb. invalide)	65,4	21,8	5,1	1,3	6,4	
Huisvrouw / huisman	52,5	28,4	5,9	5,5	7,6	
(Brug)gepensioneerd	52,0	22,3	6,9	4,5	14,3	
Arbeider	44,9	21,6	6,6	6,2	20,6	
Bediende	45,7	22,4	8,0	4,9	19,0	
Zelfstandige	47,3	20,8	7,1	4,4	20,4	
Vrij beroep	45,1	23,9	7,0	4,2	19,7	
Kader	37,3	30,7	6,7	4,4	20,9	
Gezinsinkomen						***
< 1000 €	73,4	15,7	4,4	0,0	6,5	
1000-1999 €	49,7	22,7	7,6	4,7	15,3	
2000-2999 €	43,8	22,9	6,7	5,8	20,8	
3000-3999 €	37,2	25,8	9,2	5,4	22,3	
> 4000 €	46,0	24,2	7,2	3,0	19,6	
Kinderen jonger dan 18 jaar						***
Ja	40,7	23,1	6,9	4,8	15,6	
Neen	50,2	22,6	8,4	5,1	22,6	

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.7 Grote sportevenementen in de stad Antwerpen bijgewoond in de afgelopen 12 maanden naar achtergrondkenmerken, in percentages

	Proximus Diamond Games	ING Antwerp 10 Miles & Marathon	Na-Tour Deryn	Ironman	Scheldeprijs	Schaal Sels	Jumping	Sportevenement in Lotto Arena
Totaal	5,8	16,7	4,0	3,7	4,7	5,8	1,8	9,8
Geslacht								
Man	6,5	19,0	6,0	5,1	7,5	7,9	1,7	12,5
Vrouw	5,1	14,6	2,1	2,4	2,1	3,9	1,8	7,4
<i>Significantie</i>	*	***	***	***	***	***	NS	***
Leeftijd								
16 – 24 jaar	9,2	16,8	2,8	2,1	3,9	4,5	3,1	12,8
25 – 34 jaar	6,6	19,1	3,2	3,4	4,2	2,2	1,2	11,9
35 – 44 jaar	6,5	18,8	3,8	6,5	3,6	5,0	1,8	8,6
45 – 54 jaar	5,5	19,3	4,5	4,0	5,7	7,4	2,2	13,2
55 – 64 jaar	4,4	14,3	4,6	4,4	5,1	7,5	1,2	6,5
65+	2,5	11,4	5,1	1,7	5,6	9,0	1,3	5,8
<i>Significantie</i>	***	***	NS	***	NS	***	NS	***
Opleidingsniveau								
Maximaal lager onderwijs	2,9	9,2	4,6	1,5	4,6	6,6	1,8	3,3
Secundair onderwijs	6,0	16,3	3,9	3,9	5,0	7,2	1,8	10,9
Hoger niet-universitair onderwijs	6,7	18,6	4,3	4,0	4,8	5,3	1,7	10,8
Universitair onderwijs	5,2	19,4	2,8	4,0	3,5	2,3	1,8	9,8
<i>Significantie</i>	*	***	NS	NS	NS	***	NS	***
Beroepsstatus								
Student	12,0	18,1	2,2	2,5	4,7	5,4	3,9	14,0
Werkzoekend	4,0	8,7	4,8	0,8	2,4	4,8	2,4	4,0
Zonder beroep (vb. invalide)	2,4	1,2	4,8	2,4	2,4	2,4	2,4	6,0
Huisvrouw / huisman	4,0	12,0	0,8	2,0	2,0	4,8	0,4	4,4
(Brug)gepensioneerd	3,1	11,6	5,3	2,2	5,8	9,0	1,4	6,2
Arbeider	4,7	12,8	3,5	3,9	6,3	8,3	1,4	10,6
Bediende	6,3	20,7	4,7	4,9	4,2	4,8	1,6	12,2
Zelfstandige	5,5	22,6	3,0	4,7	4,7	3,4	1,3	9,8
Vrij beroep	11,3	21,1	0,0	1,4	4,2	2,8	2,8	12,7
Kader	8,4	25,3	4,0	8,4	6,2	3,1	3,5	10,7
<i>Significantie</i>	***	***	*	***	NS	***	*	***
Gezinsinkomen								
< 1000 €	2,6	8,3	2,3	1,5	3,0	2,6	0,7	1,5
1000-1999 €	5,5	15,5	4,4	3,6	4,7	7,7	1,5	10,4
2000-2999 €	7,0	16,4	4,3	3,9	4,7	5,5	0,9	11,1
3000-3999 €	6,1	23,8	4,6	5,7	5,2	4,6	2,7	11,9
> 4000 €	5,6	19,9	3,4	3,4	3,4	4,1	1,5	7,9
<i>Significantie</i>	NS	***	NS	*	NS	**	NS	***
Kinderen jonger dan 18 jaar								
Ja	5,6	16,9	2,7	3,8	3,6	5,1	1,9	10,3
Neen	5,9	16,6	4,6	3,7	5,2	6,1	1,7	9,6
<i>Significantie</i>	NS	NS	**	NS	*	NS	NS	NS

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

Tabel B.8 Lidmaatschap van een sportvereniging (actief, bestuurder en/of vrijwilliger) naar achtergrondkenmerken, in percentages

	Percentage
Totaal	37,6
Geslacht	
Man	44,7
Vrouw	31,1

	<i>Significantie</i>
Leeftijd	
16 – 24 jaar	44,0
25 – 34 jaar	36,4
35 – 44 jaar	39,2
45 – 54 jaar	39,6
55 – 64 jaar	36,1
65+	31,4

	<i>Significantie</i>
Opleidingsniveau	
Maximaal lager onderwijs	23,7
Secundair onderwijs	38,5
Hoger niet-universitair onderwijs	40,4
Universitair onderwijs	39,7

	<i>Significantie</i>
Beroepsstatus	
Student	48,0
Werkzoekend	27,8
Zonder beroep (vb. invalide)	17,9
Huisvrouw / huisman	25,7
(Brug)gepensioneerd	36,4
Arbeider	31,3
Bediende	40,1
Zelfstandige	40,2
Vrij beroep	39,4
Kader	46,7

	<i>Significantie</i>
Gezinsinkomen	
< 1000 €	19,5
1000-1999 €	34,4
2000-2999 €	40,8
3000-3999 €	44,3
> 4000 €	40,4

	<i>Significantie</i>
Kinderen jonger dan 18 jaar	
Ja	36,9
Neen	37,9
	NS
	<i>Significantie</i>

NS = Niet Significant * $p < .05$ ** $p < .01$ *** $p < .001$

OVER DE AUTEURS

Steven Vos is sociaal psycholoog van opleiding en begon zijn loopbaan aan het Hoger Instituut voor de Arbeid (K.U.Leuven). Als senior onderzoeker deed hij voornamelijk onderzoek naar de impact en de effectiviteit van beleidsmaatregelen ter bevordering van de integratie van kansengroepen op de arbeidsmarkt. Nadien was hij gedurende drie jaar als onderzoekscoördinator bij Toegankelijkheidsbureau vzw en Enter, het Vlaams Expertisecentrum Toegankelijkheid, verantwoordelijke voor het opzetten, uitwerken en opvolgen van beleidsgerichte projecten met betrekking tot de toegankelijkheid van de dagdagelijkse leefomgeving. Daarnaast had hij een actieve rol in diverse Europese projecten en netwerken (One-Stop-Shop for Accessible Tourism in Europe, European Network for Accessible Tourism, DFA@eInclusion, EIDD Design for All Europe, ...). Sedert 2008 is hij als doctoraatsbursaal verbonden aan de Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van het Departement Humane Kinesiologie (K.U.Leuven). Binnen het Steunpunt Cultuur, Jeugd & Sport werkt hij, met steun van de Vlaamse overheid, aan een doctoraatsproject over het samenspel tussen overheid, markt en middenveld in het Vlaamse breedtesportlandschap, de economische betekenis hiervan en de relatie met sportconsumptie en sportparticipatie.

Jeroen Scheerder studeerde lichamelijke opvoeding, marketing en sociale en culturele antropologie. Hij is docent sportbeleid en sportmanagement aan de Faculteit Bewegings- & Revalidatiewetenschappen van de K.U.Leuven en was van 2005 tot 2007 gastprofessor sportsociologie aan de Faculteit Politieke & Sociale Wetenschappen van de Universiteit Gent. Hij doceert overheidsbeleid en organisatie van de sport, sportmanagement en management van sportaccommodaties en sportevenementen. Hij is gastdocent in het internationaal programma *Sport in the EU and its member states* aan de Universiteit van Jyväskylä (Finland) en in de opleiding *Expert Class in Professioneel Sportmanagement* van de Academie voor Sportbeleid & Management en de Vrije Universiteit Brussel. In zijn onderzoek focust hij op beleidsaspecten met betrekking tot sport en fysieke activiteit enerzijds en op sportconsumptie en sportparticipatie vanuit een socio-economisch perspectief anderzijds. Hij publiceerde onder andere in de *International Review for the Sociology of Sport*, de *European Journal of Sport & Society*, de *European Physical Education Review*, de *European Sport Management Quarterly* en *Sport, Education & Society*. Hij is auteur van *Tofsport in Vlaanderen* (F&G Partners, 2007), *Spelen op het middenveld* (Lannoo, 2004) en *30 jaar breedtesport in Vlaanderen* (PVLO, 2002), en is (co-)editor van *Wedijver in een internationale arena: Sport, bestuur en macht* (Academia Press, 2009), *Europa in beweging: Sport vanuit Europees perspectief* (Academia Press, 2007 en 2009), *Vlaanderen loopt!* (Academia Press, 2009), *Sportbeleid in Vlaanderen* (BLOSO/VTS, 2006) en *Sportsociologie: Het spel en de spelers* (Elsevier, 2002 en 2006). Daarnaast voerde hij studies uit in opdracht van het Agentschap BLOSO, het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd & Volwassenen, de Europese Commissie, de Koning Boudewijnstichting, de stad Antwerpen, de Studiedienst van de Vlaamse Regering, Tofsport Vlaanderen, het Vlaams Instituut voor Sportbeheer & Recreatiebeleid (ISB) en een aantal Vlaamse sportfederaties. Hij is een van de promotoren van het wetenschappelijk steunpunt Cultuur, Jeugd & Sport dat beleidsrelevant onderzoek verricht met de steun van de Vlaamse overheid.

